

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

Beno Repič

LJUBLJANA 2011

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
Športno treniranje
Nogomet

**ZNAČILNOSTI IGRE V FAZI PREHODA IZ OBRAMBE V
NAPAD V 1. SLOVENSKI NOGOMETNI LIGI**

DIPLOMSKO DELO

MENTOR: doc. dr. Zdenko Verdenik

RECENZENT: dr. Marko Šibila

AVTOR: Beno Repič

KONZULTANT: asist. dr. Marko Pocrnjč

LJUBLJANA 2011

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju, dr. Zdenku Verdeniku, za strokovno pomoč in usmerjanje pri izdelavi diplomske naloge. Zahvaljujem se mu za njegovo dostopnost, prijaznost, potrpežljivost in vzpodbudo pri delu.

Prav tako se zahvaljujem svoji družini in prijateljem, ki so mi v času študija nudili potrebno pomoč in podporo.

Ključne besede: nogomet, analiza igre, prehod iz obrambe v napad po odvzeti žogi

ZNAČILNOSTI IGRE V FAZI PREHODA IZ OBRAMBE V NAPAD V 1. SLOVENSKEI NOGOMETNI LIGI

Avtor: Beno Repič

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2011

Športna vzgoja, Športno treniranje, Nogomet

Število strani: 80

Število virov: 17

Število grafikonov: 23

Število tabel: 5

Število slik: 2

IZVLEČEK

Cilj in namen diplomske naloge je bilo ugotoviti značilnosti igre moštev v 1. slovenski nogometni ligi v fazi prehoda iz obrambe v napad. Na osnovi posameznih značilnosti igre, kot so prehod iz obrambe v napad, priprava in zaključek napada ter podobno, je bilo narejenih mnogo raziskav, ki s svojimi rezultati narekujejo razvoj nogometne igre. Stroka namreč v želji po dobrem in kakovostnem delu, ki bi prineslo dober rezultat, sledi rezultatom raziskav in jih poskuša udejanjiti v praksi.

Analizirali smo vseh 10 moštev, ki so v sezoni 2009/10 nastopala v 1. slovenski nogometni ligi (v nadaljevanju 1. SNL), na naključno izbranih 12 tekmah. Tekme smo si ogledali na DVD-jih, ki smo jih pridobili s pomočjo Združenja slovenskih prvoligašev. Potrebne podatke za analizo smo zbrali s pomočjo obrazca, ki je bil sestavljen iz 51 spremenljivk, razdeljenih v štiri večje sklope. Vsako moštvo je bilo proučevano na eni gostujoči in eni domači tekmi. Izključili smo možnost, da se moštvo na domači in gostujoči tekmi pomeri z istim nasprotnikom.

V diplomski nalogi smo ugotovili, da moštva v 1. SNL najpogosteje prehajajo iz obrambe v napad s kontinuiranim napadom. Žogo najpogosteje odvzamejo na lastni polovici igrišča zaradi nenatančne podaje nasprotnika. Bistvenih razlik glede na polčas v načinu in mestu odvzemanja žoge nismo ugotovili. Rezultati analize podatkov so pokazali, da je največ zadetkov doseženih po odvzeti žogi s hitrim kontinuiranim napadom. Prav tako nismo ugotovili pomembnih razlik glede na podatek o igranju moštva na domačem ali gostujočem igrišču. Dobljene rezultate analize podatkov smo logično povezali z značilnostmi igre, ki smo jih opazili ob video analizi.

Key words: football, game analysis, transition from defence to offense after a taken ball

THE CHARACTERISTICS OF THE GAME IN THE PHASE OF TRANSITION FROM DEFENCE TO OFFENSE IN THE SLOVENIAN FIRST FOOTBALL LEAGUE

Author: Beno Repič

EXTRACT

The aim and purpose of this thesis was to find out game characteristics in the phase of transition from defence to offense of teams playing in the Slovenian First Football League. Individual game characteristics, e.g. transition from defence to offense, attack preparation and completion etc. have been subjects of many researches which dictate the development of soccer game with their results. Namely, in its desire for good and quality work, which would bring good results, the profession follows the results of researches and tries to implement them in practice.

We randomly chose 12 matches and analysed all 10 teams that played in the Slovenian First Football League (1. SNL) in season 2009/2010. We watched the matches on DVDs we got with the help of the Slovenian First League Association. All the required data was gained with the help of a form sheet, which was comprised of 51 variables, divided into four larger sets. We studied each team playing a home match and an away match. We excluded the possibility of a team playing both matches with the same opponent.

In this thesis we found that in the 1. SNL teams most commonly make a transition from defence to offence with a continuous attack. They most frequently take the ball on their own half of the football field because of inaccurate passes of the opponent. Regarding half-time we did not find any significant differences in terms of manner and position of taking the ball. The data analysis showed that the majority of goals are scored after a taken ball with a quick continuous attack. We also did not find any significant differences regarding playing on home or host football field. We logically linked gained results with the characteristics of the game, observed during the video analysis.

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	10
1.1 MODEL NOGOMETNE IGRE	11
1.1.1 SODELOVANJE MED IGRALCI IN DINAMIKA IGRE	13
1.1.2 PROGNOŠTIČNI MODEL SODOBNEGA IGRALCA	15
1.2 MODEL IGRE V FAZI NAPADA	16
1.2.1 PREHOD IZ OBRAMBE V NAPAD	17
1.2.2 PRIPRAVA ZAKLJUČKA NAPADA	17
1.2.3 ZAKLJUČEK NAPADA	18
1.2.4 VRSTE NAPADA	18
1.3 TAKTIKA NOGOMETNE IGRE	20
1.3.1 ZNAČILNOSTI MEDSEBOJNEGA SODELOVANJA V FAZI NAPADA	20
1.3.2 POSAMIČNA TAKTIKA V NAPADU	21
1.3.3 SKUPINSKA IN MOŠTVENA TAKTIKA V NAPADU	23
1.4 DOSEDANJE RAZISKAVE ANALIZE NOGOMETNE IGRE	27
1.4.1 DOSEDANJE RAZISKAVE ANALIZE NOGOMETNE IGRE V TUJINI	27
1.4.2 DOSEDANJE RAZISKAVE ANALIZE NOGOMETNE IGRE V SLOVENIJI ..	29
1.5 PROBLEM, CILJI IN HIPOTEZE	33
2.0 METODE DELA	34
2.1 VZOREC MERJENCEV	34
2.2 VZOREC SPREMENLJIVK	35
2.2.1 RAZLAGA SPREMENLJIVK	36
2.2.1.1 MESTO ODVZEMANJA ŽOGE	36
2.2.1.2 NAČIN ODVZEMANJA ŽOGE	37
2.2.1.3 OBLIKA PREHODA IZ OBRAMBE V NAPAD	38
2.2.1.4 NAČIN DOSEGANJA ZADETKOV	40
2.3 POTEK ZBIRANJA PODATKOV	40
2.4 OBRAZEC	41
3.0 RAZULTATI Z RAZPRAVO	43
3.1 PODATKI	43
3.2 MESTO ODVZETIH ŽOG	48
3.3 NAČIN ODVZEMANJA ŽOGE	57
3.4 OBLIKA PREHODA IZ OBRAMBE V NAPAD	64

3.5 ZADETKI, DOSEŽENI GLEDE NA OBLIKO PREHODA IZ OBRAMBE V NAPAD	72
3.6 ZADETKI, DOSEŽENI GLEDE NA MESTO ODVZEMANJA ŽOGE.....	73
3.7 ZADETKI, DOSEŽENI GLEDE NA NAČIN ODVZEMANJA ŽOGE	74
4.0 PREVERJANJE HIPOTEZ.....	75
5.0 SKLEP.....	76
6.0. VIRI.....	79

1. UVOD

Nogomet kot globalen in eden izmed najpopularnejših kolektivnih športov na svetu osvaja tudi najbolj skrite kotičke na Zemlji. S svojo čarobnostjo vabi k ogledu milijone ljudi po vsem svetu. Zaradi svoje kompleksnosti omrežuje mnogo strokovnjakov, ki so temu športu predani in s svojim raziskovanjem ter rezultati dajejo tej čudoviti igri nove smernice. Nogomet je po zaslugi svojega pomembnega tržnega deleža na športnem trgu danes eden izmed najbolj raziskanih športov, a kljub temu še zdaleč niso razkrite vse njegove skrivnosti. Tudi Slovenci smo na nogometnem zemljevidu znani predvsem po zaslugi dobrih iger naše reprezentance. Trdni temelji reprezentance se zraven odličnega strokovnega dela selektorjev vseh reprezentanc skrivajo tudi v dobrem in načrtnem delu v klubih. K strokovnemu delu v slovenskem nogometu svoj delež prispevajo raziskave, ki so opravljene na tem področju. Tudi mi s svojo diplomsko nalogo skušamo pomagati k čim bolj načrtno usmerjenemu strokovnemu delu v slovenskem nogometu.

V diplomski nalogi podrobneje raziskujemo značilnosti v prehodu iz faze obrambe v fazo napada vseh moštev v 1. SNL. Ugotavljamo tudi, na katerem delu igrišča in na kakšen način je odvzetih največ žog. Prišli smo do zanimivih ugotovitev. V analizo so vključeni tudi doseženi zadetki proučevani glede na prej omenjene spremenljivke v igri. Dobljeni rezultati analize podatkov so med seboj logično povezani in na podlagi njih so predstavljene glavne značilnosti v fazi prehoda iz obrambe v napad.

1.1 MODEL NOGOMETNE IGRE

Najprej se nam zastavi vprašanje, kaj točno je model igre. Obstaja kar nekaj definicij na ta termin. V praksi se namreč pogosto dogaja, da vsi mislijo, da natančno vedo, kaj to je, pa vendarle se jim zatakne, ko jih vprašamo po točni definiciji. Dogaja se, da prihaja do mešanja in poenotenja različni terminov.

Definicije modela nogometne igre (Verdenik, 1999) :

- Je način medsebojnega sodelovanja - komunikacije med igralci v obeh fazah igre. Na eni strani je pogojen z doslej uveljavljenimi zakonitostmi tega sodelovanja in na drugi strani s sposobnostjo igralcev.
- Je nadgradnja sistema igre in funkcija sestavnih (strukturnih) situacij (SS) ter strukturne osebnosti (SO).

$$M = F (SS+SO)$$

- Je organiziran sistem, ki imitira željeno organiziranost in usklajenost delovanja igralcev v vseh fazah igre.
- Je abstrakten, namišljen sistem, katerega naloga je posnemati izbrane najpomembnejše spremenljivke.

To je še en dokaz, da je nogomet kompleksen šport, saj s težavo natančno določimo osnovne pojme. Težava je, ker v Sloveniji nimamo razjasnenih in definiranih pojmov niti v Slovarju slovenskega knjižnega jezika. To še dodatno otežuje strokovno izražanje in opisovanje. Ne obstajajo enotni termini, s katerimi bi lahko strokovno in jasno opisovali značilnosti v nogometni igri. Nekaj predlogov je omenjenih v posameznih diplomskih nalogah, kjer so se študentje predvsem na Fakulteti za šport ob pisanju diplomskih nalog srečevali z istim problemom poimenovanja in razlaganja nekaterih značilnosti.

Ivan Toplak, nekdanji kapetan reprezentance Jugoslavije, trener Crvene zvezde in predavatelj za nogomet na trenerski šoli v Beogradu, zagovarja, da je model igre nadgradnja sistema in taktike igre, kjer trener oblikuje igro svojega moštva na osnovi upoštevanja različnih dejstev, kot so: kakovost igralcev lastnega moštva (njihove tehnično-taktične in kondicijske sposobnosti), raven tekmovanja, gmotne zmožnosti in drugo (Verdenik, 1999).

Igralne situacije so odraz sodelovanja v igri in sestavljajo dejansko obliko oz. model igre na posamezni tekmi. V preteklosti smo bili priča značilnim igralnim situacijam, ki so bile vezane na določene države in kontinente. Ob značilnih igralnih situacij smo govorili o različnih nogometnih modelih igre. Razlika med npr. evropskim in južnoameriškim modelom igre je bila nekoč očitna. Razlike obstajajo še danes, a so občutno manjše kot v preteklosti. Velik vpliv na takratne modele igre so imeli največji zvezdniki tistega časa. Ravno oni so prikazovali vedno nove in boljše rešitve posameznih igralnih situacij predvsem v vseh fazah tekoče igre in tudi pri prostih streljih, kotih, enajstmetrovkah ... Za današnji sodobni model nogometne igre je značilna tudi svoboda ob hkratni odgovornosti v igri, ki je vezana na določeno igralno mesto (Elsner, 2004).

Sodoben model nogometne igre lahko v poplavi športnih prenosov opazujemo skoraj vsak dan v tednu, saj ga prezentirajo najuspešnejša sodobna nogometna moštva. Nogomet kot najbolj popularen šport na svetu je znan tudi po svojem bliskovitem razvoju igre. Tako bi le stežka lahko govorili o kakršnih koli večjih podobnostih in značilnostih med današnjim modelom igre in med modelom igre izpred 20 ali več let. Obstaja pa dejstvo, da so se razlike med najboljšimi in najslabšimi moštvi občutno zmanjšale. V preteklosti so bile razlike med njimi očitne. Tudi nogomet namreč ni nobena izjema in sledi znanemu olimpijskemu reku: »Višje, hitreje, močneje.«

V današnjem modelu igre prihajata najbolj do izraza dva nova dejavnika, prostor in čas. Počasne in predvidljive igre skoraj ni več. Igra je danes veliko hitrejša zaradi boljše telesne pripravljenosti, večje pozitivne agresivnosti ter boljše organizacije. To ne velja le za igro v fazi napada, ampak tudi za obrambo. Sodobna igra mora biti tekoča, brez nepotrebnega zaustavljanja žoge. To pa je igra, ki zahteva obvladovanje žoge v čim hitrejšem gibanju. Dejavnik časa se je skrajšal zaradi večje hitrosti gibanja igralcev z žogo in brez nje. Reševanje igralnih situacij je zato veliko hitrejšo kot nekoč (Elsner, 2004).

Analize raziskav kažejo, da so najuspešnejše tiste odigrane akcije, kjer od trenutka odvzemanja žoge do zaključka napada preteče manj kot 10 sekund. Posledica kratkega časa odigravanja je hitra igra. Akcije so usmerjene neposredno proti vratom s čim manj dotiki žoge. Izvedejo se iz dobro organizirane obrambe na lastni polovici in se končajo s hitrim protinapadom. Prehodi iz obrambe v napad in obratno ne dovoljujejo menjave ritma in odmorov ampak zahtevajo kontinuirano igro (Elsner, 2004).

Na podlagi različnih avtorjev lahko vidimo, da je v sodobnem nogometu za uspeh zraven kondicijske pripravljenosti pomembna tudi odgovorna in hkrati čim manj predvidljiva igra. Pot k uspehu se prične graditi na osnovnih načelih, kot je model igre. Potrebno je poudariti, da mora trener uskladiti takšen model igre, ki se sklada z njegovo nogometno filozofijo ob upoštevanju tehnično-taktičnega znanja igralcev njegovega moštva. Današnji model igre se razlikuje od modela igre v preteklosti. Danes bolj prihaja do izraza kondicijska pripravljenost in odgovornost v igri kot nekoč.

1.1.1 SODELOVANJE MED IGRALCI IN DINAMIKA IGRE

Sodelovanje med igralci in dinamika igre sta najpomembnejši značilnosti sodobnega modela nogometne igre. Boljše sodelovanje in dinamika sta posledica sistema igre in boljše tehnično-taktične podkovanosti igralcev ob superiorni kondicijski pripravljenosti. Številke pretečenih kilometrov, ki jih lahko vidimo med gledanjem tekem na najvišjem kvalitetnem nivoju, so zanimive. Upoštevati moramo, da se ni povečala samo količina pretečenih kilometrov, ampak da so se ob tem občutno povečale predvsem količine hitrih tekov in šprintov.

a) SODELOVANJE MED IGRALCI

Sodelovanje med igralci je najpomembnejša značilnost sodobnega modela nogometne igre. Pri tem gre za osnovno opredelitev, kako medsebojno sodelovati v obeh fazah igre, da bomo dosegli uspešen rezultat. V okviru medsebojnega sodelovanja zasledimo pri vrhunskih moštvih naslednje (Verdenik, Pocrnjič, Elsner in Elsner ml., 1997):

- *osnovno razporeditev igralcev v okviru sistemov igre: 4-4-2, 4-3-3 ali 4-2-3-1;*
- *svobodo v igri ob organizaciji igre na višji ravni.* Svoboda v igri zahteva, da igralci niso strogo vezani na igralna mesta, vendar je pomembno, da moštvo med igro ne izgubi osnovne razporeditve. Vse pomembnejši postaja pojem »odločilnost akcije«, ki zahteva, da je akcija tista, ki odreja, kateri igralec se bo vanjo vključil, in ne igralno mesto oziroma vnaprejšnje določanje s strani trenerja. Odnos med disciplino v igri v okviru taktičnega načrta in improvizacijo se giblje med 60:40 v korist discipline;

- *pri branjenju prevladujeta agresivni conski oziroma kombinirani način.* Pri branjenju sodelujejo vsi igralci;
- *elastičnost pri prehodu iz ene v drugo fazo igre.* Hitrost prehodov omogoča doseganje številčne premoči v obeh fazah igre in s tem več možnosti za uspešnost v medsebojnem sodelovanju;
- *časovni in prostorski pritisk v igri se stalno povečujeta.* Igra postaja zmeraj hitrejša in se dogaja na zmeraj manjšem prostoru (stisnjena formacija);
- *kolektiv odločno prevladuje nad posameznikom.* To pomeni, da se posameznik podreja kolektivu, vendar kolektiv omogoča posamezniku, da izrazi svojo individualno sposobnost.

b) DINAMIKA IGRE

Dinamika skupne igre tako v napadu kot v obrambi je v največji meri odvisna od gibanja igralcev z žogo in brez nje. To gibanje sestavljajo različne oblike teka. Analize kažejo, da s kakovostjo igre raste predvsem količina hitrih tekov in šprintov. Teku v nogometu je potrebno dodati še veliko število dodatnih elementov v igri, kot so skoki za žogo ter različni padci in vstajanja za njimi. Uspešnost gibanja brez žoge je odvisna od motoričnih sposobnosti, medtem ko je uspešnost gibanja z žogo odvisna tudi od tehnično-taktične ravni znanja (specifična koordinacija – vodenje žoge, natančnost - strel na gol, podaja). Gibanja igralcev imajo specifične značilnosti. Med temi prevladuje predvsem intervalna obremenitev. To je obremenitev, ki zahteva dobro razvite funkcionalne sposobnosti organizma, kot so srčno-dihalni sistem (kardiovaskularni sistem), živčno-mišični sistem ter sposobnost izmenjave snovi potrebnih za tvorjenje energije. Za uspešno igranje in veliko dinamiko so najpomembnejše aerobno-anaerobne sposobnosti. Za aerobne sposobnosti je znano, da omogočajo dolgotrajnejše gibanje in pomagajo igralcu k hitrejši regeneraciji po naporu. Anaerobne sposobnosti igralcu omogočajo gibanje največje intenzivnosti, ki se hitro ponavljajo. Pogoj za izvajanje hitrih in eksplozivnih gibanj s kratkimi odmori je dobro prilagojen organizem z visoko aerobno in anaerobno zmogljivostjo (Verdenik idr., 1997).

Dinamičnost se kaže v hitrosti gibanja žoge in igralcev ter v hitrosti prehodov iz ene faze v drugo fazo igre. Analize igre kažejo, da igralci v vrhunskih moštvih na tekmi pretečejo povprečno 10 km in več. Od tega pretečejo v šprintu okrog 30 % te razdalje. Igralci, ki so

neposredno vključeni v akcijo z žogo, svojo aktivnost izvajajo v šprintu. Opazna je težnja, da se povečuje količina šprinta med igro. Dinamika je torej odvisna predvsem od kondicijske pripravljenosti igralcev, taktičnega znanja (dobra organiziranost igre omogoča hitrejšo igro s čim manj dotiki žoge posameznega igralca) ter od t.i. dinamične tehnike (to je sposobnost izvajanja tehničnih elementov v hitrem gibanju) (Verdenik, 1999).

1.1.2 PROGNOŠTIČNI MODEL SODOBNEGA IGRALCA

Skladno s sodobnim modelom igre govorimo tudi o sodobnem modelu igralca. Pri tem mislimo na igralca z optimalno izraženimi lastnostmi in značilnostmi, ki so nujne za uspešno sodelovanje v sodobni igri. Nekatere od omenjenih karakteristik je mogoče tudi objektivno izmeriti s testi. V neposredni praksi se je v razlagi sodobnega igralca uveljavil pojem »univerzalni specialist«. Univerzalnost je mišljena kot sposobnost igralca za sodelovanje v obeh fazah igre. Specialnost pa je vezana na določeno igralno mesto in sposobnosti, ki naj bi jih imel igralec za uresničitev svoje vloge znotraj moštva (Verdenik, 1999).

Nogomet je kompleksen šport. Zato se od sodobnega modela igralca zahteva kompleks sposobnosti in lastnosti v okviru psihosomatičnega statusa. Pri tem gre za kombinacijo morfoloških značilnosti in sposobnosti energetskega in informacijskega značaja. Ti so povezani s specifičnimi nogometnimi zahtevami v želji, da bi dosegli čim boljše sodelovanje igralca v igri. Od sodobnega modela igralca se zahteva (Verdenik, 1999):

- kompaktnjša morfološka konstitucija z zmerno ali nekoliko večjo relativno težo (v telesni višini so ob tem dovoljena večja odstopanja);
- velika eksplozivna moč in startna hitrost v povezavi s sposobnostjo upravljanja žoge ter specifična aerobno-anaerobna vzdržljivost združena s smislom za sodelovanje v igri;
- velika vzdržljivost v igri ob kombinaciji aerobne in anaerobne vzdržljivosti, kjer predvsem prevladuje anaerobna. Obe vzdržljivosti sodita na področje energetskih potencialov, ki nista v veliki meri genetsko pogojeni, tako kot sta npr. prirojena hitrost in koordinacija;

- sposobnost hitrega upravljanja z žogo (dinamična tehnika), ki je v veliki meri odvisna od koordinacije, predvsem koordinacije nog. Koordinacija je motorična sposobnost, ki je zelo odvisna od genetskega zapisa posameznika;
- dobro sodelovanje v igri, ki izrazito sodi v informacijsko komponento, ki je odvisna od intelektualne sposobnosti posameznika. Pomembno je hitro reševanje prostorskih in časovnih problemov. Tudi to je sposobnost, ki je v veliki meri prilagojena.

Vse te zahteve vplivajo na uspešnost posameznika v nogometu. Na podlagi rezultatov razvitosti teh kriterijev lahko ugotavljamo bodočo uspešnost igralca v igri. Seveda pa na podlagi teh rezultatov ne moremo sklepati rezultata na tekmi. Doseženi rezultati na tekmi lahko zato potrjujejo ali zavračajo ta prognostični model sodobnega nogometaša (Elsner, 2004).

Sodoben model nogometaša ni odvisen samo od enega dejavnika. Nogomet je kompleksen šport, za to lahko na najvišjem kvalitetnem nivoju igrajo le igralci, ki imajo razvite vse zahtevane lastnosti na področju tehnike, taktike in kondicijske pripravljenosti. Vsak igralec je prepoznan po svoji nadpovprečno izraženi lastnosti in tej lastnosti bi lahko pripisali njegov značilen slog. Nogomet je zelo napredoval predvsem na področju kondicijske pripravljenosti igralcev in večji taktični odgovornosti v igri. Še vedno najlažje prodrejo med vrhunske nogometaše posamezniki, ki imajo ob povprečno razvitih vseh motoričnih sposobnostih velik smisel za igro in odlično tehniko obvladovanja žoge.

1.2 MODEL IGRE V FAZI NAPADA

Model igre v fazi napada razdelimo na tri manjše podfaze. Težko rečemo, katera je najpomembnejša, saj se druga drugo dopolnjujejo. Bolj pomembne so te faze igre v procesu trenažnega procesa in v analizi igre. V trenažnem procesu lahko namreč na podlagi analize vadimo vsako posebej. V naši diplomski nalogi nas še posebej zanima prehod iz obrambe v napad. Poznamo tri podfaze igre v fazi napada:

- prehod iz obrambe v napad,
- priprava zaključka napada,
- zaključek napada.

1.2.1 PREHOD IZ OBRAMBE V NAPAD

Prehod iz obrambe v napad je odvisen od trenutne posesti žoge. Ob menjavi posesti žoge se naloge med igralci zamenjajo. Igralci, ki so bili v napadu, so od trenutka, ko so izgubili žogo v obrambi in obratno. Do menjave posesti žoge lahko pride ob nasprotnikovem neuspešnem zaključku napada, odvzemu žoge ali prekinitvi igre zaradi kršenja pravil in drugem (Elsner, 1975).

Poznamo različne oblike prehoda iz obrambe v napad. Odvisne so od organizacije igre, prostora, kje je bila osvojena žoga itd. Ta podfaza igre pogosto odpade, ko moštvo napada nasprotnika na njegovi igralni polovici, pred njegovimi vrati in tu žogo dobi. Takrat to moštvo takoj začne s pripravo zaključka ali celo z zaključkom napada (Elsner, 2004).

Pri prehodu iz obrambe v napad sta posebej pomembna gibanje in postavljanje napadalcev ter sprednjih veznih igralcev. S pravilnim gibanjem odpirajo prostor za kontinuiran napad (gosta komunikacijska mreža) in tudi za hiter nenaden protinapad. Gibanje in odkrivanje igralcev v napadu sta odvisna od dela igrišča, kjer je bila žoga odvzeta. Pri kontinuiranem prehodu iz obrambe v napad bolj sodelujejo zunanji vezni igralci in tudi srednji branilci. Tipična igralna situacija v tej podfazi igre poteka po krilnih položajih, kjer je prostor tudi sicer manj branjen. Vratar poda žogo zunanjemu veznemu igralcu, ki se s hitrim posameznim prodorom ali dvojno podajo s sprednjim veznim igralcem vključi v napad (to je aktivna obramba, ko nasprotnik po izgubljeni žogi takoj napada); tipična rešitev igralne situacije je iztekanje enega od igralcev branečega se moštva v prazen prostor. Posebna oblika prehoda iz obrambe v napad je metanje ali podajanje dolge in visoke žoge po zraku (degažiranje) v igro, kar naredi vratar (Elsner, 2004).

1.2.2 PRIPRAVA ZAKLJUČKA NAPADA

Priprava zaključka napada je pomembna podfaza igre in si jo je potrebno ustrezno priigrati oz. pripraviti. Zaključek napada iz neizdelane akcije ni smiseln. Vsak napad na nasprotna vrata mora biti čim bolj organiziran tako, da se igralci z medsebojnim delovanjem dovolj približajo vratom in ustvarijo priložnost za zaključek akcije z udarcem na vrata. Zaključek na vrata iz prevelike razdalje daje minimalne možnosti za doseg zadetka. V pripravi zaključka

napada je nujno dosledno spoštovati načelo širine napada. Utekanje igralcev s krilnih položajev praviloma ni dovoljeno, ker se sicer duši gibanje igralcev v sredini, morebitne razpoke v obrambi pa obrambni igralci z gibanjem v sredini zamašijo (Elsner, 2004).

1.2.3 ZAKLJUČEK NAPADA

Zaključek na vrata oz strel na gol je bistvo nogometne igre. Moštvo med igro ves čas s svojimi aktivnostmi v igri poskuša uresničiti ta cilj. Napad zaključuje posameznik z udarcem na vrata. Za udarec na vrata se lahko posamezni igralec odloči iz neposredne bližine, iz srednje ali večje oddaljenosti od vrat ter z udarcem z glavo ali nogo. Zaključek je odvisen od oblike priprave zaključka napada, od postavitve in gibanja nasprotnih igralcev ter še posebej od vratarja in poprejšnjega gibanja strelca. Tipični zaključki napada so čisti udarci v daljši ali bližnji kot vratarja po tleh ali po zraku. Poznamo še različne načine udarjanja na vrata kot so lobanje in preigravanje vratarja, udarec ob vratarjevi nogi itd. (Elsner, 2004).

1.2.4 VRSTE NAPADA

Uspešnost igre v napadu je odvisna od sposobnosti igralcev napadajočega moštva, načina branjenja nasprotnika, sposobnosti igralcev branečega se moštva, sposobnosti menjave ritma in tempa igre, sposobnosti pravilnega izkoriščanja prostora, prilagajanja in izkoriščanja trenutnih situacij na igrišču.

a) Glede na število igralcev:

Glede na število igralcev, ki sodelujejo v napadu, ločimo dve večji obliki napada. To sta individualni ali posamični napad, kjer posameznik s preigravanjem skuša premagati obrambo in zaključiti napad. Druga oblika je skupni napad dveh ali več igralcev. Število igralcev je odvisno od poprejšnje oblike branjenja, prostora prekinitve nasprotnikovega napada, oblike branjenja nasprotnika in tudi od sposobnosti igralcev napadajočega moštva za določen tempo napada (Elsner, 2004).

b) Glede na obliko osvajanja prostora

Prva vrsta glede na obliko osvajanja prostora je protinapad, ki je najhitrejši in najučinkovitejši način napada. Med začetkom in zaključkom napada ni vmesnih podajanj. Pogosto se protinapad začne z lastne polovice igrišča oz. iz svoje obrambne cone. Najpogostejši obliki podaj v napad so diagonalna podaja in podaja v prostor oz. v globino.

Druga oblika osvajanja prostora je kontinuiran napad. To je oblika skupnega napada s pričetkom prehoda iz obrambe v napad. Tak opisan način napada se uporablja predvsem takrat, ko se nasprotnik hitro vrača v cono branjenja in se tu zapira. Pri graditvi takega napada žoge podajamo na srednje, dolge in kratke razdalje in smer podajanja se pogosto spreminja. Igralci z menjavanjem mest praznijo prostor za utekanje soigralcev in z ustreznimi kombinacijami poizkušajo presenetiti nasprotnika. Najenostavnejši prehod v zaključek tega napada je, če poteka po krilnih položajih. Na krilnih položajih je obramba mnogo bolj razvlečena kot pri napadu skozi sredino. Včasih lahko posameznik z individualno akcijo izigra enega ali več nasprotnikov in s tem omogoči lažje nadaljevanje napada proti tedaj enakemu ali številčno slabšemu nasprotniku. Kontinuirani napadi so najuspešnejši, ko jih izvajajo tehnično dobro izurjeni igralci (Elsner, 2004).

1.3 TAKTIKA NOGOMETNE IGRE

Taktika je načrtni način igre, ki se prilagaja najrazličnejšim pogojem, s ciljem doseganja najboljših rezultatov. Trener mora biti dobro seznanjen s pogoji, od katerih je odvisna taktična usmeritev:

- kondicijska, tehnična in taktična sposobnost lastnih in nasprotnih igralcev,
- vrsta tekme,
- pomen in kraj igranja tekme,
- tekmovalne in vremenske razmere itd.

Taktiko igre vedno določimo za celotno moštvo. Zraven tega je potrebno določiti še skupinsko in posamezno taktiko. Na tekmi kljub dobro premišljeni moštveni taktiki še vedno odloča osebna taktična zrelost reševanja nastalih situacij. Prav osebna taktična sposobnost reševanja kritičnih situacij je odločilna. Poznamo še moštveno, skupinsko in individualno taktiko. Pri skupinski taktiki ločimo še osnovno (menjavanje mest, prevzemanje žoge, dvojna podaja,...) ter specialno (strukturne situacije) taktiko. Specialna taktika je vezana na gibanje igralca z žogo. Splošno delimo taktiko na taktiko napada in taktiko obrambe (Elsner, 2004).

1.3.1 ZNAČILNOSTI MEDSEBOJNEGA SODELOVANJA V FAZI NAPADA

Za uspešno igro fazi napada je potrebno v sodobnem nogometu upoštevati nekatera osnovna načela. Eno izmed teh se kaže v trenutku odvzete žoge, kjer je pomembno, da igralec poskuša čim hitreje podati žogo naprej v smeri proti nasprotnikovim vratom v protinapad ali kontinuiran napad. V tem trenutku naj ne podaja žoge v smeri nazaj na lastno polovic. Pri podaji naprej v smeri proti nasprotnikovim vratom uporablja predvsem diagonalne podaje in podaje v globino v prostor. Od igralca z žogo se kljub zahtevi po čim hitrejši oddaji žoge pričakuje, da žoge ne poda za vsako ceno. V primeru, da je nasprotno moštvo občutno boljše, se naj raje taktično usmeri predvsem na protinapade. V igri z izenačenimi nasprotniki naj prevladuje predvsem hiter kontinuiran napad. Za to je potrebna načrtna priprava ter tehnično ustrezno podkovani igralci. Med napadanjem je pomembna strpnost in dobra kontrola vodenja

žoge. Vključevanje zveznih igralcev v pripravo in zaključek napada naj bo ob številčni premoči presenečenje za nasprotnikovo obrambo (Verdenik, 1999).

1.3.2 POSAMIČNA TAKTIKA V NAPADU

Od sredstev taktike je odvisno uresničevanje taktičnih zamisli posameznika, dela moštva in celotnega moštva.

a) Odkrivanje igralca

Odkrivanje igralca je gibanje in zavzemanje položaja na igrišču, kjer lahko igralec neoviran sprejme žogo od soigralca in nadaljuje igro. Igralci v napadu se morajo neprestano odkrivati. Igralci z nepravilnim odkrivanjem porabljajo nepotrebno energijo in zaustavljajo igro. Pri odkrivanju je zato zraven pravilnega odkrivanja zelo pomembna še pravočasnost. Igralec se namreč ne sme odkrivati prehitro ali prepozno. Pravočasno odkrivanje napadalca je odvisno od gibanja soigralcev in nasprotnih igralcev. Smer odkrivanja je različna in je tudi odvisna od gibanja vseh igralcev. Najbližji igralec se najpogosteje odkriva v globino od svojega soigralca, ki ima žogo. Ostali soigralci se odkrivajo v bočni, vzdolžni ter diagonalni smeri (Verdenik, idr., 1997).

b) Vodenje

Vodenje žoge zadržuje hitrost akcij in zmanjšuje dinamičnost igre. Kljub temu pa moderni nogomet vodenje zelo ceni, vendar le v določenem trenutku in okoliščinah. Vodenje je popolnoma opravičljivo in koristno, kadar ima igralec odprto pot za zaključek napada proti vratom. Vodenje je potrebno, kadar želimo žogo zadrževati zaradi počitka obrambnih igralcev v primeru, ko nas je nasprotnik neprestano napadal pred našimi vrati. V primeru, da so vsi soigralci dobro pokriti, je vodenje žoge nujno. Vodenje je neizbežno, kadar igra nasprotno moštvo na prepovedan položaj, saj igralec v napadu ne sme podati žoge svojemu soigralcu, ki se je znašel v prepovedanem položaju. V tem primeru lahko nadaljuje v smeri proti vratom le z vodenjem žoge (Elsner, 2004).

c) Podajanje

Podajanje žoge je temeljna prvina v taktiki napada in je tesno povezana s tehniko. Izbira tehnike udarca je odvisna od položaja in gibanja soigralca, ki mu žogo podajamo, pa tudi od gibanja in postavljanja nasprotnih igralcev. Pomembni so predvsem:

- *Smer podane žoge*, ki jo lahko v odnosu na igrišče podajamo diagonalno, bočno ali vzporedno, v odnosu na soigralca pa proti njemu v noge, diagonalno pred njega v smeri njegovega gibanja ter v prazen prostor oz. v globino diagonalno ali vzporedno z igriščem.
- *Hitrost gibanja podane žoge* je odvisna od hitrosti gibanja soigralca in nasprotnega igralca, smeri podane žoge, vremenskih razmer in nenazadnje tudi od stanja igrišča. Kadar se giblje igralec proti soigralcu z žogo, naj bo hitrost podane žoge manjša. Diagonalno podane žoge, podane žoge v globino ali žoge, podane diagonalno v smeri gibanja igralca, morajo biti podane močnejše.
- *Trenutek podaje žoge* je odvisen od hitrosti gibanja soigralca in nasprotnega igralca ter od časa, ki ga ima igralec z žogo do trenutka, ko ga napade igralec brez žoge. Zamujena podaja težko doseže svoj cilj.
- *Linija gibanja podane žoge*, ki jo odreja razpored igralcev. Podaja je lahko premočrtna, krivočrtna ali rotirajoča (Verdenik idr., 1997).

d) Sprejemanje

Sodobni nogomet zahteva hitro igro. Najhitrejša igra je, kadar moštvo igra brez zaustavljanja žoge. Takšni igri rečemo »igra s prvo žogo«. Pri sprejemanju žoge je pomembno, da jo skušamo sprejeti v gibanju. Sprejemanje žoge je odvisno od tehnike sprejemanja žoge ter položaja igralca, ki žogo sprejema v odnosu na igralca (Verdenik idr., 1997).

e) Varanje

Varanje je sredstvo taktike, s katerim si zagotovimo prednost pred nasprotnikom. Varanje je toliko uspešnejše, kolikor boljša je tehnika in kolikor večja je izbira varanja. Varanje bo učinkovito posebno takrat, kadar tehniko varanja spreminjamo in nasprotnika vedno znova presenetimo. Nekaj uspešnih varanj v začetku igre povečuje samozaupanje, daje občutek premoči in zaupanje v lastne sposobnosti, kar je lahko v nadaljevanju igre odločilno (Elsner, 2004).

f) Streljanje na vrata

Pogoj za dobro streljanje na vrata je dobra tehnika udarca. Pri strelu na vrata sta enako pomembni točnost in moč udarca. Temeljno načelo pri streljanju na vrata je, da žogo vedno udarjamo z nogo, ki je bližje žogi. Z bolj oddaljeno nogo streljamo le, kadar imamo dovolj časa in nas nasprotnik ne ovira. Pomembno je, da je priprava na strel kratka, saj s tem najlažje presenetimo vratarja (Elsner, 2004).

1.3.3 SKUPINSKA IN MOŠTVENA TAKTIKA V NAPADU

Skupinska taktika je načrtno uspešno usmerjeno medsebojno delovanje dveh ali več igralcev v napadu ali obrambi pri reševanju igralnih situacij (Elsner, 2004).

Osnova skupinske taktike je obvladovanje strukturnih, igralnih enot in tehnično-taktičnih prvin ob upoštevanju določenih načel. Skupinska taktika napreduje, saj igralci nenehno dvigujejo stopnjo izvajanja igralnih enot s hitrejšimi izvajanjem, večjo natančnostjo in podobnim. Sočasno pa je igra, kljub kreativni organizaciji, vse bolj organizirana, saj je upoštevanje osnovnih načel medsebojnega sodelovanja igralcev jamstvo za uspeh (Elsner, 2004).

Nogometna igra je glede možnosti akcij in improvizacije tako bogata, da sposobni, inteligentni igralci najdejo v igri rešitve, ki jih dobri trenerji po skrbni analizi vključujejo v graditev sloga igre svojega moštva (Elsner, Verdenik, Elsner ml. in Pocrnjič, 1996).

Taktiko skupne moštvene igre delimo na:

- taktiko igre v obrambi,
- taktiko pri prehodih iz napada v obrambo in nasprotno,
- taktiko igre v napadu.

a) Razpored igralcev in sodelovanje v času napada

Sodobni nogomet igralce razporeja v tri linije. To so obrambna, zvezna in napadalna linija. Značilnost vseh treh linije je skupno sodelovanje po načelu »vsi v napadu in vsi v obrambi«. Danes nogometna igra teži k zgoščevanju sredine, ki posameznim igralcem omogoča hitro vračanje tako v fazo obrambe kot v fazo napada. Od igralcev se zahteva enakomerna postavitev po celotnem igrišču (Verdenik idr., 1997).

Za sodelovanje v napadu torej ni odločilna pripadnost določeni liniji moštva, temveč položaj igralca, oblika napada in predvsem igralčeve sposobnosti. Pogostejše sodelovanje igralcev zvezne in posebno obrambne linije v napadu pa je odvisno tudi od sposobnosti drugih igralcev za menjavanje mest v vodoravni in navpični liniji ter od prevzemanja funkcij v določenih obdobjih igre (Elsner, 2004).

b) Globina v napadu

Napadalne akcije je lažje in zato uspešneje izvesti na čim večjem prostoru. Zagotovitev velikega prostora za napad in s tem olajšanje napada zahteva hitro vračanje napadalcev na lastno polovico ali blizu lastne polovice igrišča. Na ta način se izvleče nasprotnika bližje k sredini igrišča, s čimer se odpre prostor za podajo v globino (Verdenik idr., 1997).

Napad na kratkem in ozkem prostoru je navadno neuspešen. Uspe lahko le, če je izredno hiter, nenaden, če ga izvedejo igralci izjemnih odlik. Nasprotno pa napad na velikem prostoru mnogo lažje uspeva in je prostor, ki ga mora nadzorovati braneče se moštvo, mnogo lažje prebiti. Povezava med obrambnimi igralci je slabša, zato so razpoke večje (Elsner, 2004).

c) Širina v napadu

S širjenjem igre po celotni širini igrišča si moštvo ustvarja čim večji prostor za igro v napadu. Obramba se ne more osredotočiti na branjenje prostora po celotni širini igrišča. S tem ustvarja velike nepokrite prostore med igralci, ki jih igralci v napadu lahko izkoristijo. Širok napad preko krilnih položajev napravi več razpok v nasprotnikovi obrambi. Tako imajo igralci v napadu več prostora za menjavo mest. Obrambnim in zveznim igralcem se s širjenjem v

napadu omogoča nenadno vključevanje v zaključek napadalnih akcij, kar lahko nasprotnika zelo preseneti (Verdenik idr., 1997).

d) Spreminjanje načina napada

V sodobnem nogometu napadalne akcije, ki so izvedene vedno na enak način, brez menjave prostora, tempa in mest, niso več uspešne. So namreč preveč predvidljive za nasprotnikovo obrambo. Uspešno lahko moštvo najlažje napada, če sproti preseneča nasprotnika. Nasprotnika najlažje presenetimo z napadi preko krilnih položajev in skozi sredino z menjavanjem mest za ustvarjanje praznega prostora. Obrambo lahko presenetimo še z raznoliko gradnjo napadov ter z različnimi streli v zaključku akcij (Verdenik idr., 1997).

d) Menjavanje mest v napadu

Menjavanje mest v napadu je načrtna zamenjava mest med dvema ali več napadalci s ciljem zмести nasprotnikovo obrambo in si pridobiti odrejeno taktično prednost (Verdenik idr., 1997).

Boj napadalcev z obrambnimi igralci je zahteval vedno nove oblike gibanja, gibanja igralcev v vseh smereh. Usklajeno - nepretrgano, stalno gibanje in menjavanje mest v naprej določeni ali improvizirani obliki sta najbrž vrhunec medsebojnega sodelovanja večjega števila igralcev. Uspešno sestavljeno menjavanje mest igralcev v napadu temelji na enostavnih oblikah skupne igre. Čeprav v današnjem nogometu s skupno igro le dveh igralcev ne moremo nadigrati nasprotne obrambe, pa so prav te oblike osnova. Poznavanje menjavanja mest med dvema soigralcema na najrazličnejše načine in njuno medsebojno podajanje žoge z ustreznim vodenjem žoge, šele omogočata prehod na sestavljene menjave mest in kombinacije več igralcev. S pogostim treningom menjavanja mest želimo pri igralcih razviti tudi sposobnost in voljo za samostojno aktivnost ter improvizacijo glede na določene razmere na tekmi (Elsner, 2004).

e) Praznjenje prostora in vtekanje

Pri sestavljeni menjavi mest želimo z dvojnimi ali trojnimi odkrivanjem izprazniti prostor na določenem delu igrišča za vtekanje igralcev. Prazen prostor ustvarjajo igralci s hitrim, pravočasnim tekom v določeno smer in s tem prisilijo nasprotnega igralca, ki ga dosledno pokriva, k zapuščanju do tedaj nadzorovanega prostora. Igralec, ki prazni prostor, mora izbirati takšen nov položaj, da po možnosti ostane potencialni kandidat za nadaljnje sodelovanje v akciji. Predvsem bo uspešen, če je v novem položaju lahko celo realizator (Elsner, 2004).

1.4 DOSEDANJE RAZISKAVE ANALIZE NOGOMETNE IGRE

Nogomet oz. analiza nogometne igre je raziskovalce začela zanimati že v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Prve analize so bile opravljene tako, da so raziskovalci opazovali igro in si podatke pridobili na način, da so opazovane elemente s kemičnim svinčnikom zapisovali na list papirja. Danes je moč opaziti velik napredek pri pridobivanju teh podatkov, saj se več ne zapisujejo ročno kot nekoč, ampak obstajajo za to prav posebni računalniški programi, ki ob pomoči posnetka preko kamere beležijo vse te tehnično taktične podatke, ki jih izvajajo nogometaši. Žal ti podatki pri nas še niso na voljo trenerjem v klubih ali študentom na Fakulteti za šport. Ti podatki so zelo natančni in lahko ob primerni analizi dobimo zanimive rezultate, ki nam lahko pomagajo, da igra našega moštva postane še boljša.

1.4.1 DOSEDANJE RAZISKAVE ANALIZE NOGOMETNE IGRE V TUJINI

Palfaya (1965) je spremljal aktivnosti madžarske nogometne reprezentance. Meril je obremenitve pri teku in zbiral predvsem podatke o cikličnih strukturnih enotah. Dokazal je, da so igralci ne tekmi povprečno v 130 primerih uporabljali tehnično-taktične elemente, kot so podajanje žoge (40-krat), prevzemanje žoge (31-krat), poizkus odvzemanja žoge (18-krat), preigravanje (17-krat) in drugo. Dokazal je tudi, da so igralci na eni tekmi ponovili 286 različni aktivnosti, kot so: počasen tek, srednje hiter tek in šprint (povzeto po Rozina, 2000).

A Kliscejka (1973) je zanimalo, kateri so najpogostejši vzroki izgubljanja žog. Opazoval je način igre, karakteristike najboljših ekip ter zaključek napada na svetovnem prvenstvu v Angliji leta 1966. V zaključku napada ga je zanimal predvsem strel na vrata. Raziskavo je ponovil na ekipah prve poljske lige (povzeto po Rozina, 2000).

Tiegela (1973) so v svoji raziskavi zanimale tehnično-taktične sposobnosti igralcev v igri tri proti dva v prostoru 12 x 12 metrov. Igra je trajala 2 x 15 minut. Izbral in meril je samo boljše igralce v nemški Bundesligi. Sposobnosti igralcev so ocenjevali 4 strokovnjaki. Ocenjevali so podaje, varanje in postavitve v igri. Vsakemu igralcu so dodelili ustrezno število točk, glede na njegovo uspešnost v igri. Točke so na koncu združili in podali končno oceno tehnično-taktične sposobnosti igralcev (povzeto po Kopasić, 2008).

Kuhn in Meier (1974) sta analizirala igro štirinajstih ekip na svetovnem prvenstvu v Nemčiji leta 1974. Tekme sta analizirala s pomočjo videoposnetkov. Povprečno število podatkov na tekmo je bilo 250. Selekcionirala sta jih tako, da jih je ostalo 95. Strokovna ekipa pa je nato te selekcionirane podatke razdelila na šestnajst področij:

- osebni podatki,
- sestava moštva,
- posest žoge,
- udarci na vrata,
- kršitve pravil igre,
- tehnične napake,
- število, trajanje in vrsta napadov,
- podaje,
- agresivnost,
- način branjenja v vratih,
- širina delovanja,
- igra v širino,
- krilni položaj oziroma sredina,
- vzdrževanje tempa,
- tempo igre,
- izvajanje kotov.

Rezultati so pokazali, da lahko zreduciramo baterijo spremenljivk in pokažemo podatke, ki ocenjujejo kvaliteto igre moštva takoj po tekmi. Ugotovitev je najbolj pomembna za trenerja, ker mu omogoča kontinuirano kontrolo posameznika in tudi moštva (povzeto po Kopasić, 2008).

Jachock in Witt (1975) sta opravila zanimivo raziskavo. Ugotavljala sta, kolikšen je dejanski igralni čas na tekmi in koliko pretečejo v času tekme. Pretečene kilometre pa sta razdelila na počasen, srednji in hiter tek. Analiza je pokazala, da je dejanski igralni čas približno 60 minut, vse ostalo pa so prekinitve (menjave igralcev, prekrški, poškodbe itd.). Ugotovila sta tudi, da ima posamezni igralec na tekmi žogo v svoji posesti od 40 sekund do 3 minut. Analiza je pokazala, da igralci na tekmo pretečejo do 11000 metrov (zvezni igralci pretečejo več kot ostali), v nižjih ligah pa okoli 8100 metrov. Število dotikov žoge se giblje med 40 in 100, kjer ponovno prevladujejo zvezni igralci (povzeto po Kopasić, 2008).

Skupina raziskovalcev (1977) na Fakulteti za fizično kulturo v Zagrebu je opravila raziskavo učinkovitega igralnega časa v igri. Analizo so opravili na mednarodni tekmi med Jugoslavijo in Romunijo in so v 15-minutnih intervalih merili učinkoviti igralni čas. Skupni čas igre je bil 63 minut in 37 sekund. V vsakem moštvu so tudi spremljali enega igralca. V moštvu Jugoslavije so spremljali Braneta Oblaka in ugotovili, da je pretekel 5.760 metrov. V ekipi Romunije pa so spremljali Georgescuja in ugotovili, da je pretekel 4.760 metrov (povzeto po Rozina, 2000).

Dujmovič (1979) je opravil še veliko bolj podrobno analizo učinkovitega igralnega časa in ga je podrobno definiral. Ugotovil je, da od skupnega števila prekinitev na tekmi 36,4 % odpade na proste strele, 17,6 % na stranske avte, 14 % na kote, 7,7 % na vratarjeve strele, 5,4 % na nedovoljene položaje, 1,9 % na indirektno udarce, 1,3 % na zadetke, 1,2 % na kazenske strele ter 0,4 % na sodniške mete. Dobil je tudi rezultate, ki so pokazali, da od skupnega gibanja igralcev na igrišču 50 % predstavlja tek brez žoge, 19 % podaje žoge, 12 % sprejemanje žoge, 7 % vodenje žoge, 4 % odvzemanje žoge, 3,4 % udarci z glavo, 1,7 % varanje, 1,6 % udarci na gol ter 1,4 % izvajanje avta (povzeto po Kajtažović, 2009).

1.4.2 DOSEDANJE RAZISKAVE ANALIZE NOGOMETNE IGRE V SLOVENIJI

V Sloveniji so največ raziskav na temo analize igre opravili študentje Fakultete za šport univerze v Ljubljani. Tako je moč zaslediti precej raziskav in vzpodbudno je, da njihovo število še kar narašča. Žal v Sloveniji na tem področju nismo šli ravno v korak s časom, saj je večina teh raziskav še vedno opravljenih »peš«, brez sodobnih računalniških programov. Pri nas namreč ni možno dobiti podrobnih podatkov na temo pogostosti, natančnosti in izvedbe tehnično-taktičnih pripomočkov. Žal je tudi tukaj opaziti zelo omejena finančna sredstva, ki so stalnica v našem športu. Vendar lahko rečemo, da so rezultati raziskav, ki so bile opravljene pri nas, zanimivi in lahko pomagajo trenerjem in športnim delavcem, ki se trudimo za še uspešnejši in boljši nogomet na sončni strani Alp.

Lorger (1997): *Primerjava modela igre slovenske nogometne reprezentance z modelom igre v prvi slovenski nogometni ligi - faza napada*. Ugotavljal je kvantitativne razlike v tehnično-taktičnih elementih med 1. SNL in slovensko nogometno reprezentanco. Dokazal je, da

moštva v 1. SNL pogosteje uporabljajo protinapad kot reprezentanca ter da reprezentanca pogosteje kakor moštva v 1.SNL napada s kontinuiranimi hitrimi napadi. Reprezentanca je bila v napadu sposobna večkrat podati žogo in jo v svoji posesti tudi imeti dalj časa kakor moštva v 1. SNL. Oboji so največ žog izgubili zaradi netočne podaje in izgubljenih dvobojev z nogo. Razlik ni bilo pri prehodu v napad preko vratarja, saj so oboji največkrat prešli v napad z degažiranjem žoge vratarja. Največ zadetkov je reprezentanca dosegla po podaji s krila, med tem ko je bilo v 1. SNL največ zadetkov doseženih po sredini. Reprezentanca je več streljala na vrata v 16-metrskem prostoru in je bila pri tem tudi natančnejša od moštev v 1. SNL.

Bezjak (1999): *Analiza modela igre slovenske nogometne reprezentance v napadu v kvalifikacijah za svetovno prvenstvo 1998*. Raziskoval je razlike med nogometno reprezentanco Slovenije ter njenimi nasprotnicami v kvalifikacijah za SP leta 1998 v Franciji. Ugotovil je, da je slovenska reprezentanca najpogosteje uporabljala hiter kontinuiran napad. Posest žoge je imela 42,6 % aktivnega igralnega časa. Reprezentanca je v povprečju izgubila 72,1 žog na tekmo. Priigrala si je 4,3 priložnosti na tekmo ter za prehod v napad največkrat uporabljala degažiranje vratarja. Razmerje v zadetkih in priložnostih je imela 1:7.

Fenko (2002): *Analiza igre v napadu prvih štirih reprezentanc na svetovnem prvenstvu 1998 v Franciji*. Ugotavljal je značilnosti igre v napadu štirih najboljših reprezentanc na SP v Franciji leta 1998. Ugotovil je, da so v napadu ekipe največkrat uporabljale kontinuiran hiter napad s povprečno štirimi zaporednimi podajami ter da so v napad največkrat prehajale z degažirano žogo vratarja. Napadalna akcija je trajala povprečno 15,2 sekunde in na tekmi so moštva streljala povprečno 12-krat. Priložnost so si največkrat priigrala s kontinuiranim hitrim napadom. Povprečno število priigranih priložnosti na eni tekmi je bilo 8,1. Najpogostejši igralni sistem je bil 1:4:4:2, saj so ga uporabljale 3 od 4 reprezentanc.

Gajser (2007): *Analiza modela igre italijanske reprezentance v napadu - svetovno nogometno prvenstvo v Nemčiji 2006*. Ugotavljal je značilnosti modela igre italijanske reprezentance v napadu in jih primerjal z njenimi nasprotnicami. Dobil je pričakovane rezultate, saj je dokazal, da je Italija postala svetovni prvak po zaslugi disciplinirane in odgovorne igre v fazi obrambe. V napadu pa je bila njena značilnost raznovrstna, konkretna in učinkovita igra.

Ilješ (2008): *Analiza modela igre nemške reprezentance v napadu - svetovno nogometno prvenstvo v Nemčiji 2006*. Zanimal ga je model igre nemške nogometne reprezentance na

njenem domačem svetovnem prvenstvu v Nemčiji leta 2006. Ugotovil je, da je nemška nogometna reprezentanca največkrat napadala s počasnimi kontinuiranimi napadi, ki jih je bilo skupno kar 31,6 % in najmanj s protinapadi ter da si je ustvarila več priložnosti na tekmo in da je večkrat udarjala na vrata kot nasprotna moštva. Največ zadetkov je dosegla po podaji v globino ter da si je 27,9 % priložnosti ustvarila po podaji s krila in 25 % po podaji v globino.

Rožman (2009): *Iz igre do igre - metodika učenja igre v napadu na osnovi analize igre na evropskem prvenstvu v nogometu leta 2008 - zaključni boji*. Analiziral je igro na EP v nogometu v Avstriji in v Švici leta 2008. Ugotavljal je tipične in atipične igralne situacije v fazi napada in predstavil njihovo uporabnost v igri. Predstavil je tudi metodiko učenja in treniranja tehnično-taktičnih rešitev v fazi napada. Opisal je tudi, kako s pomočjo igralnih situacij in igralnih oblik priti do želene igre moštva in kako reševati konkretne probleme v fazi napada.

Janžič (2009): *Iz igre do igre - metodika učenja priprave in zaključka napada na osnovi analize igre reprezentance Nemčije - finalista na EURO 2008*. Ugotavljal je tipične igralne situacije nemške reprezentance na EP v Nemčiji leta 2008. V svoji analizi je predstavil metodiko učenja in uporabnost teh tipičnih igralnih situacij. Predstavil je tudi nekatere igralne oblike s katerimi lahko rešujemo konkretne probleme v fazi napada in z njimi posledično oblikujemo igro v fazi napada. Iz igre je povzel določene tipične in atipične situacije ter s pomočjo metodičnih korakov učenja in treniranja tehnično-taktičnih rešitev v fazi napada sestavil proces treninga, ki vsebuje igralne situacije in igralne oblike, s pomočjo katerih pridemo do želene igre našega moštva v napadu.

Stajnko (2009): *Metodika učenja priprave in zaključka napada po krilnem položaju*. Ugotavljal je tipične in atipične situacije različnih evropskih moštev in jih opisal ter grafično predstavil. Igralne situacije je nato razdelil glede na značilne karakteristike. Nato pa je predstavil, kako s pomočjo situacijske metode in metodo igre dosežemo uigranost ekipe.

Kajtazovič (2009): *Struktura igre v napadu - priprava in zaključek napada skozi sredino - tipične sestavne situacije*. Analiziral je moštva, ki so igrala v četrtfinalu, polfinalu in finalu Lige prvakov v sezoni 2008/09. Ugotavljal je strukturo igre v fazi napada in predstavil sestavne situacije v fazi napada skozi sredino po odvzeti žogi na nasprotnikovi polovici. Ugotovil je, da se lahko zadetek najlažje doseže po čim hitrejši akciji, ko nasprotnikova

obramba še ni v celoti postavljena, in če želimo doseči zadetek, moramo največ poskušati s hitrimi globinskimi podajami ali z direktnimi podajami na prvo žogo v globino ali na krilo ter z igro hitrih protinapadov in kontinuiranih napadov. Sodobni model nogometne igre namreč danes temelji na hitrih in spretnih posameznikih, ki so sposobni sami odločati tekme in so vrhunsko tehnično-taktični in tudi kondicijsko pripravljani.

Čakš (2010): *Struktura igre – priprava in zaključek napada po krilnem položaju moštev v 1. slovenski nogometni ligi*. Cilj in namen njegove diplomske naloge je predstaviti strukturo igre moštev, ki so igrala v 1. SNL v sezoni 2009/10, v pripravi in zaključku napada po krilnem položaju. Določil je 9 tipičnih sestavnih situacij z zaključkom napada po krilnem položaju in s pomočjo video analize tekem ugotovil, katere se največkrat pojavijo v igri. Ugotovil je, da so nekatere razlike v pogostosti pojavljanja določenih tipov in da na uporabo določenih tipov vpliva dejstvo, ali igra moštvo doma ali v gosteh.

Nogomet kot globalen šport je zaznamovan tudi z bliskovitim razvojem. Tako ne moremo primerjati današnje igre s tisto izpred 10 ali 20 let. Kljub temu pa lahko raziskavam, ki so bile opravljene v zadnjih letih, pripišemo nekaj skupnih imenovalcev (Verdenik, 1999):

- Moštvo, ki osvoji več dvobojev, je tudi rezultatsko uspešnejše.
- Odstotni delež zadetkov, doseženih iz protinapadov, je večji; manj zadetkov iz kontinuiranih napadov.
- Pogostost udarcev na vrata ni vedno jamstvo za uspeh, pomembnejša je ustreznost situacije, iz katere sledi udarec.
- Napadalci so tisti, ki dosežejo večji odstotni delež zadetkov.
- Večina zadetkov je dosežena po udarcu znotraj kazenskega prostora.
- Večina zadetkov je dosežena po eni do treh podaj.
- Moštvo, ki med igro napravi več prekrškov, največkrat rezultatsko ni uspešno.
- Največ zadetkov je doseženih po odvzeti žogi na polovici igrišča ali v polju nasprotnika.
- Večina najhitrejših tekov je vezanih na kratke razdalje (do 20 m)
- Največji odstotni delež zadetkov je dosežen v akcijah, ki trajajo od 0 do 5 sekund.
- Večina zadetkov je dosežena z enim predhodnim dotikom strelca alo brez njega.
- Tretjina zadetkov je dosežena z udarcem z glavo po predhodni podaji s krilnega položaja.

1.5 PROBLEM, CILJI IN HIPOTEZE

Predmet diplomske naloge sega na področje analize nogometne igre. Z analizo nogometne igre strokovnjaki odkrivajo vedno nove značilnosti igre. Na podlagi izsledkov teh analiz stroka usmerja svoj način dela in skuša slediti najsodobnejšim smernicam v nogometu. Najpogosteje so predmet raziskovanja najboljše evropska in svetovna moštva, ki bi naj v tistem trenutku igrala najbolj sodoben nogomet. Osrednji del diplomske naloge se nanaša na obliko prehoda iz faze obrambe v fazo napada po odvzeti žogi ter na prostor in način odzemanja žoge.

Problem je vezan na ugotavljanje značilnosti igre v fazi prehoda iz obrambe v napad moštev v 1. SNL. Značilnosti igre so bile ugotovljene na podlagi video posnetkov 1. SNL iz sezone 2009/10. Vsako moštvo je bilo analizirano na eni gostujoči in domači tekmi. V analizo je bilo vključenih 12 tekem, ki so bile naključno izbrane. Tekme so bile izbrane tako, da se ista nasprotnika nista srečala dvakrat. S tem smo skušali zagotoviti večjo neodvisnost vzorca.

Glede na predmet in problem smo si zastavili naslednje cilje ter skušali ugotoviti:

- značilnosti modela igre moštev v 1. SNL v fazi prehoda iz obrambe v napad,
- najpogostejše mesto odzemanja žoge,
- najpogostejši način odzemanja žoge,
- najpogostejšo obliko prehoda iz faze obrambe v fazo napada,
- povezanost doseženih zadetkov glede na zgoraj omenjene cilje.

Na osnovi zastavljenih ciljev smo oblikovali naslednje hipoteze:

H1: Največji delež odvzetih žog v 1. SNL je na sredini igrišča.

H2: Največji delež odvzetih žog v 1. SNL je z uspešnim dvobojem.

H3: Največji delež prehodov iz faze obrambe v fazo napada v 1. SNL predstavlja kontinuirana oblika napada.

H4: Največji delež doseženih zadetkov v 1. SNL je dosežen s hitrim kontinuiranim napadom.

H5: Največji delež doseženih zadetkov v 1. SNL je dosežen z odvzeto žogo na sredini igrišča.

H6: Največji delež doseženih zadetkov v 1. SNL je dosežen z odvzeto žogo zaradi nenatančne podaje nasprotnika.

2.0 METODE DE LA

2.1 VZOREC MERJENCEV

V analizo je bilo vključenih 10 klubov, ki so v sezoni 2009/10 nastopali v 1. SNL. Vsako moštvo je bilo proučevano na eni domači in na eni gostujoči tekmi. V analizo je bilo vključenih 12 tekem. Tekme smo izbrali tako, da se domače moštvo v gosteh ni srečalo z istim nasprotnikom. Posnetke tekem na DVD-jih smo pridobili s pomočjo Združenja slovenskih prvoligašev. Moštva, ki so v sezoni 2009/10 nastopala v 1. SNL, so predstavljena v tabeli št. 1.

Tabela 1: Moštva v 1. SNL v sezoni 2009/10.

Moštva v sezoni 2009/10 v 1. SNL	
Številka kluba:	Ime kluba:
1	NK Rudar
2	NK Nafta
3	NK Maribor
4	NK HIT Gorica
5	NK Olimpija
6	NK Interblock
7	NK Luka Koper
8	NK CM Celje
9	NK Domžale
10	NK Labod Drava

V spodnji tabeli so predstavljene tekme, ki so vključene v analizo zbiranja podatkov. V analizo so bila vključena moštva, ki so v tabeli označena s krepko pisavo. Tekme so bile izbrane naključno s strani Združenja slovenskih prvoligašev. S tem smo zagotovili večjo neodvisnost vzorca.

Tabela 2: Vzorec tekem, vključenih v analizo

<i>Število tekem</i>	<i>Domače moštvo</i>	<i>Gostujoče moštvo</i>	<i>Krog v sezoni 2009/10</i>
1	NK Rudar	NK Nafta	1. krog
2	NK Maribor	NK HIT Gorica	1. krog
3	NK Domžale	NK Labod Drava	1. krog
4	NK Luka Koper	NK CM Celje	1. krog
5	NK Interblock	NK Olimpija	1. krog
6	NK Domžale	NK Maribor	5. krog
7	NK Olimpija	NK Nafta	5. krog
8	NK Labod Drava	NK Interblock	5. krog
9	NK Maribor	NK Luka Koper	6. krog
10	NK Nafta	NK Rudar	10. krog
11	NK HIT Gorica	NK Domžale	12. krog
12	NK CM Celje	NK Interblock	13. krog

2.2 VZOREC SPREMENLJIVK

Vzorec spremenljivk je bil razdeljen na 4 glavne sklope, znotraj katerih smo opazovali 51 spremenljivk. Na podlagi opazovanih spremenljivk smo sklepali o značilnostih igre.

Glavni sklopi spremenljivk so bili :

- mesto odzemanja žoge,
- način odzemanja žoge,
- oblika prehoda iz obrambe v napad,
- način doseganja zadetkov glede na zgornje omenjene kriterije.

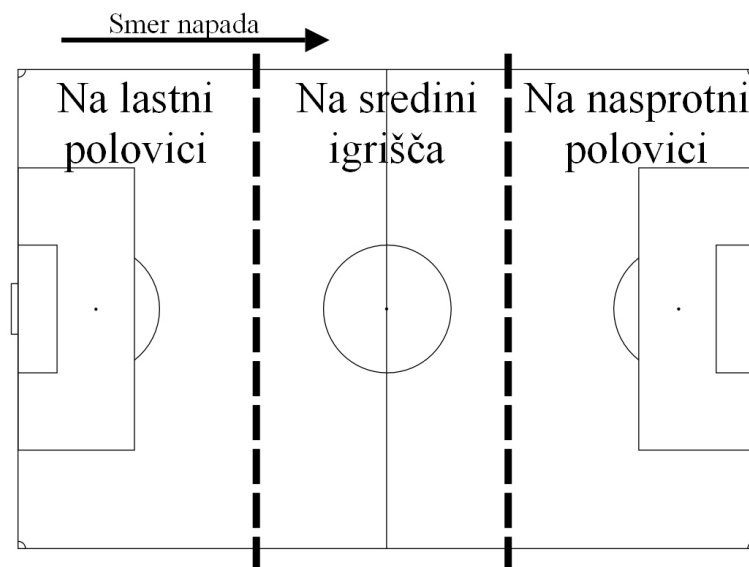
2.2.1 RAZLAGA SPREMENLJIVK

Po posameznih sklopih so predstavljene spremenljivke, s pomočjo katerih smo sestavili obrazec za zbiranje podatkov. Poskušali smo pojasniti vse spremenljivke, ki bi lahko kakor koli vplivale na rezultate analize podatkov.

2.2.1.1 MESTO ODVZEMANJA ŽOGE

Med odvzete žoge glede na mesto odvzemanja smo šteli le tiste odvzete žoge, po katerih so igralci uspeli med seboj odigrati štiri zaporedne podaje. Odvzete žoge, s katerimi je bilo odigranih manj kot štiri podaje, niso bile obravnavane kot odvzete žoga. Mesto odvzemanja je bilo odvisno od smeri napada. Igrišče smo razdelili na tri enake dele in jih poimenovali glede na smer napada.

Slika 1: Mesto odvzete žoge

2.2.1.2 NAČIN ODVZEMANJA ŽOGE

Med odvzete žoge glede na način odvzemanja smo vključili le tiste, v katerih je igralcem po odvzeti žogi uspelo odigrati 4 zaporedne podaje.

Način odvzemanja žoge:

- dobljen dvoboj:
 - na tleh:
 - *s potiskanjem* (med dvoboje s potiskanjem smo vključili dvoboje, kjer je bilo očitno, da je igralec s svojo telesno težo in pozitivno agresivnostjo izrinil nasprotnega igralca in mu na ta način odvzel žogo);
 - *z izbijanjem* (med dvoboje z izbijanjem smo zajeli tiste dvoboje, v katerih je igralec nasprotnemu igralcu žogo izbil iz nog brez izgube ravnotežja in padanja po tleh);
 - *s podrsavanjem* (med dvoboje s podrsavanjem smo vključili dvoboje, v katerih je igralec žogo odvzel s podrsavanjem po tleh in je pri tem izgubil ravnotežje);
 - v zraku
- nenatančna podaja
- nepravilno odkrivanje – prestrežanje (med nepravilno odkrivanje smo zajeli tiste, kjer so igralcu prestregli žogo zaradi njegovega nepravilnega odkrivanja (igralec se ni gibal k žogi) ali kjer so nasprotni igralci dobro predvidevali igro in jim je uspelo prestreči žogo)
- tehnična pomanjkljivost igralca (kot tehnično pomanjkljivost smo šteli tiste žoge, ki so bile odvzete zaradi osnovnih tehničnih napak igralca z žogo kot so neuspešno vodenje, slab sprejem, spotikanje preko žoge itd ...)

- po strelu:
 - na vrata
 - mimo vrat
- prekršek (moštvo v napadu je storilo prekršek in je do posesti žoge prišlo moštvo v obrambi)
- avt (žoga je zaradi nenatančne podaje končala izven igrišča)
- nedovoljeni položaj (pomeni, da je bi igralec moštva, ki je napadalo, v prepovedanem položaju in je nasprotno moštvo v obrambi odvzelo žogo ta način)

2.2.1.3 OBLIKA PREHODA IZ OBRAMBE V NAPAD

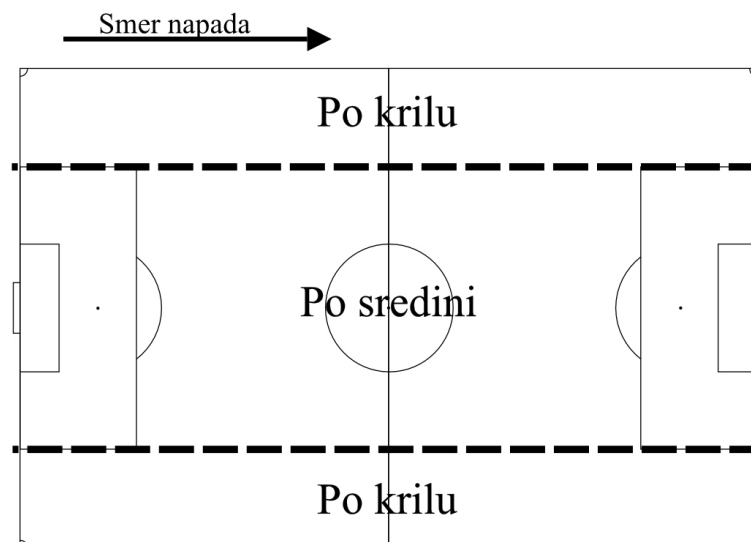
Med obliko prehoda iz obrambe v napad smo v analizi podatkov zajeli tiste napade, v katerih smo jasno prepoznali spodaj opisane značilnosti za določeno obliko prehoda iz faze obrambe v fazo napada.

Oblika prehoda iz obrambe v napad po odvzeti žogi:

- protinapad (med protinapade smo vključili napade, v katerih je eno moštvo med napadom izgubilo žogo na sredini igrišča ali na nasprotnikovi polovici in je nasprotno moštvo, ki je odvzelo žogo, skušalo čim hitreje zaključiti napad z manj kot 5 medsebojnimi podajami);
- hiter kontinuiran napad (med hitre kontinuirane napade smo šteli napade, v katerih so moštva po odvzeti žogi čim hitreje skušala priti do zaključka napada s hitrimi kratkimi podajami z največ 3 dotiki posameznega igralca in je bila visoka dinamika igre očitna);

- kontinuiran napad (med kontinuirane napade smo statistično zajeli tiste, v katerih so moštva po odvzeti žogi poskušala umiriti igro in jo zadržati v svoji posesti. Med kontinuiranimi napadi so tudi napadi, kjer vratar odloži žogo svojim obrambnim igralcem in ti s prenosi igre iz ene strani na drugo in nazaj skušajo ustvariti prazen prostor z viškom igralca na bočnih položajih ali v sredini igrišča. V to obliko prehodov smo vključili tudi tiste, kjer so moštva po odvzeti žogi le-to vračala nazaj proti svojemu голу s ciljem umiriti in organizirati igro);
- z dolgo podajo vratarja (v to obliko smo šteli prehode iz obrambe v napad, kjer je po odvzeti žogo vratar podal dolgo degažirano žogo po zraku iz lastne polovice na sredino igrišča ali na nasprotnikovo polovico);
- direkten udarec na gol (med te oblike prehoda smo šteli napade, kjer je žogo odvezel posamezen igralec in je nato sam zaključil napadalno akcijo z direktnim strelom na gol ali s preigravanjem, brez sodelovanja s svojimi soigralci).

Slika 2: Prehod iz obrambe v napad po krilu in po sredini

2.2.1.4 NAČIN DOSEGANJA ZADETKOV

Dosežene zadetke smo analizirali glede na:

- mesto odvzete žoge,
- način odvzete žoge,
- obliko prehoda iz obrambe v napad,
- dosežene zadetke iz igre in iz prekinitev.

2.3 POTEK ZBIRANJA PODATKOV

Podatke sem pridobil z video analizo. Posnetke tekem, posnetih na DVD-je, smo dobili od Združenja slovenskih prvoligašev. Tekme smo večkrat podrobno analizirali in opazovane dogodke sprti zapisovali k ustreznim spremenljivkam v obrazec. Skupno število opazovanih tekem je bilo 12. Vsak klub smo proučevali na eni domači in eni gostujoči tekmi. Za ogled ene tekme smo potrebovali približno 5 ur, saj smo najprej opazovali domače in nato še gostujoče moštvo. Za ogled vseh tekem smo potrebovali okrog 60 ur. Po končani video analizi smo podatke posameznih spremenljivk sešteli in jih vnesli v skupni obrazec. Na podlagi teh skupnih podatkov z vseh 12 tekem smo dobili končne podatke za analizo. Rezultate analize podatkov smo s pomočjo programa Microsoft Office Excel 2003 predstavili v obliki tabel in grafikonov.

2.4 OBRAZEC

Tabela 3: Obrazec zbiranja podatkov

MESTO odvzete žoge:			1. polčas	2. polčas	Skupaj
na lastni polovici					
na sredini igrišča					
na nasprotnikovi polovici					
NAČIN odzemanja žoge:			1. polčas	2. polčas	Skupaj
dobljeni dvoboj	na tleh	s potiskanjem			
		z izbijanjem			
		s podrsavanjem			
	v zraku				
nenatančna podaja					
nepravilno odkrivanje (prestrezanje)					
tehnična pomanjkljivost igralca					
po strelu	na vrata				
	mimo vrat				
prekršek					
avt					
nedovoljeni položaj					
OBLIKA prehoda iz obrambe v napad:			1. polčas	2. polčas	Skupaj
protinapad	po sredini				
	po krilu				
hiter kontinuiran napad	po sredini				
	po krilu				
kontinuiran napad	po sredini				
	po krilu				
z dolgo podajo vratarja	po sredini				
	po krilu				
direkten udarec na gol					
NAČIN DOSEGANJA ZADETKA:			1. polčas	2. polčas	Skupaj
OBLIKA prehoda iz obrambe v napad			1. polčas	2. polčas	Skupaj
protinapad	po sredini				
	po krilu				
hiter kontinuiran napad	po sredini				
	po krilu				
kontinuiran napad	po sredini				
	po krilu				
z dolgo podajo vratarja	po sredini				
	po krilu				
direkten udarec na gol					

MESTO odvzete žoge:

	1. polčas	2. polčas	Skupaj
na lastni polovici			
na sredini igrišča			
na nasprotnikovi polovici			

NAČIN odvzemanja žoge:

	1. polčas	2. polčas	Skupaj
dobljen dvoboj			
na tleh			
s potiskanjem			
z izbijanjem			
s podrsavanjem			
v zraku			
nenatančna podaja			
neppravilno odkrivanje (prestrezanje)			
tehnična pomanjkljivost igralca			
po strelu			
na vrata			
mimo vrat			
prekršek			
avt			
nedovoljeni položaj			

Iz prekinitev

	1. polčas	2. polčas	Skupaj
11m			
prosti strel			
kot			

3.0 RAZULTATI Z RAZPRAVO

Nogomet je igra, kjer se končni uspeh meri v številu doseženih zadetkov. Rezultat v določenem trenutku tekme (predvsem v drugem polčasu) vpliva na potek dogodkov na igrišču, sistem igre in postavitev igralcev glede na nasprotnika. Trenutni izid vpliva tudi na značilnosti igre v fazi prehoda iz obrambe v napad. Grafikon št. 1 prikazuje delež doseženih zadetkov iz igre in iz prekinitev glede na polčas. Ta rezultat analize podatkov je eden izmed temeljev za razlaganje in prikazovanje posameznih značilnosti igre. Nič manj pomembni niso končni rezultati tekem. Iz njih lahko logično sklepamo o določenih značilnostih igre. Rezultati tekem, ki smo jih vključili v video analizo, so prikazani v tabeli številka 5. Posamezne značilnosti nogometne igre smo argumentirali na podlagi rezultatov analize podatkov in posnetkov tekem.

3.1 PODATKI

Tabela 4: Podatki za analizo podatkov

MESTO odvzete žoge:			1. polčas	2. polčas	Skupaj
na lastni polovici			445	460	905
na sredini igrišča			372	301	673
na nasprotnikovi polovici			14	15	29

NAČIN odvzemanja žoge:			1. polčas	2. polčas	Skupaj
dobljen dvoboj	na tleh	s potiskanjem	42	50	92
		z izbijanjem	60	51	111
		s podrsavanjem	17	24	41
	v zraku	63	53	116	
nenatančna podaja		299	253	552	
nepravilno odkrivanje (prestrezanje)		52	36	88	
tehnična pomanjkljivost igralca		49	51	100	
po strelu	na vrata	49	37	86	
	mimo vrat	57	86	143	
prekršek		46	58	104	
avt		77	64	141	
nedovoljeni položaj		22	28	50	

OBLIKA prehoda iz obrambe v napad:			1. polčas	2. polčas	Skupaj
protinapad	po sredini		48	49	97
	po krilu		52	58	110

hiter kontinuiran napad	po sredini	74	62	136
	po krilu	79	55	134
kontinuiran napad	po sredini	58	60	118
	po krilu	123	77	200
z dolgo podajo vratarja	po sredini	116	133	249
	po krilu	21	13	34
direktn udarec na gol		2	6	8

NAČIN DOSEGANJA ZADETKA:

		1. polčas	2. polčas	Skupaj
OBLIKA prehoda iz obrambe v napad				
protinapad	po sredini	0	2	2
	po krilu	0	2	2
hiter kontinuiran napad	po sredini	2	5	7
	po krilu	3	0	3
kontinuiran napad	po sredini	1	1	2
	po krilu	2	0	2
z dolgo podajo vratarja	po sredini	0	3	3
	po krilu	0	1	1
direktn udarec na gol		0	0	0

MESTO odvzete žoge:

		1. polčas	2. polčas	Skupaj
na lastni polovici		1	10	11
na sredini igrišča		7	4	11
na nasprotnikovi polovici		1	0	1

NAČIN odvzemanja žoge:

			1. polčas	2. polčas	Skupaj
dobljen dvoboj	na tleh	s potiskanjem	0	0	0
		z izbijanjem	0	0	0
		s podrsavanjem	0	0	0
	v zraku		0	2	2
nenatančna podaja			3	5	8
nepravilno odkrivanje (prestrezanje)			3	3	6
tehnična pomanjkljivost igralca			0	2	2
po strelu	na vrata		1	1	2
	mimo vrat		0	0	0
prekršek			1	0	1
avt			1	0	1
nedovoljeni položaj			0	1	1

Iz prekinitev

		1. polčas	2. polčas	Skupaj
11m		1	3	4
prosti strel		3	1	4
kot		1	1	2

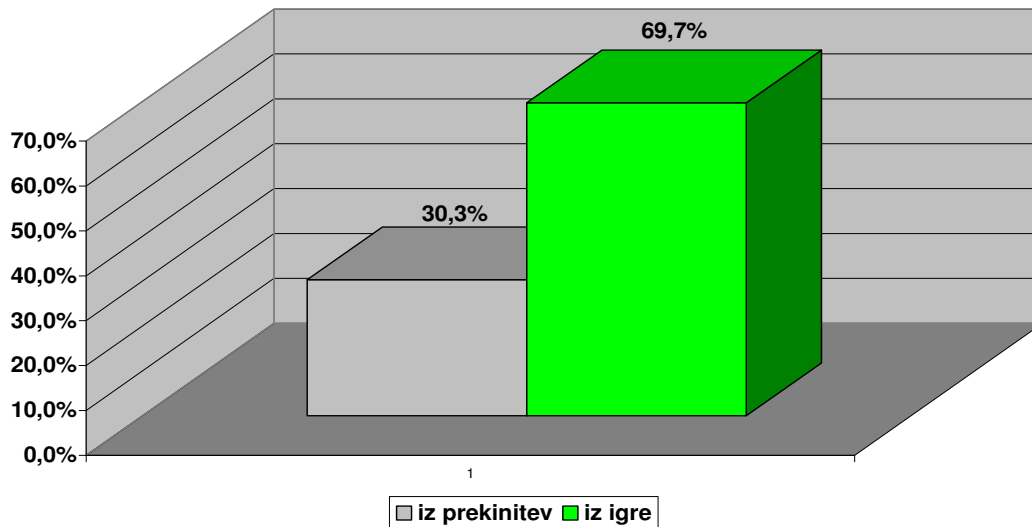
Tabela 5: Končni izidi ter izidi tekem med polčasom

Št. tekme	Domače moštvo	Gostujoče moštvo	Izid med polčasom	Končni rezultat
1.	NK Maribor	NK HIT Gorica	(0:0)	0:1
2.	NK Olimpija	NK Interblock	(0:1)	1:3
3.	NK Domžale	NK Labod Drava	(1:0)	2:2
4.	NK Luka Koper	NK CM Celje	(1:0)	1:0
5.	NK Rudar	NK Nafta	(1:0)	2:0
6.	NK Olimpija	NK Nafta	(1:0)	2:0
7.	NK Labod Drava	NK Interblock	(1:0)	1:1
8.	NK Domžale	NK Maribor	(0:1)	1:3
9.	NK Maribor	NK Luka Koper	(1:0)	1:2
10.	NK CM Celje	NK Interblock	(2:0)	3:1
11.	NK Nafta	NK Rudar	(2:2)	5:2
12.	NK HIT Gorica	NK Domžale	(0:1)	1:1

V prvem polčasu je bilo doseženih 15 zadetkov, v drugem 21. Manj zadetkov je doseženih v prvem polčasu, iz česar sklepamo, da je v prvem polčasu igra nekoliko rezervirana. Več zadetkov je doseženih v drugem polčasu. Domnevamo, da je razlog v želji po zmagi obeh moštev, ki v drugem polčasu igrata bolj odprto nogomet. Odprta igra je usmerjena pretežno v napad in zaradi večjega števila igralcev, ki sodelujejo v napadu, v obrambi pušča več nebranjene prostora. Posledica tega je bolj tvegana igra obeh moštev in večje število zadetkov, saj nepokrit prostor v obrambi omogoča nasprotnemu moštvu lažje doseganje zadetkov.

Kot neuspeh smo šteli le poraz (neodločenega izida nismo šteli kot neuspeh). Iz končnih rezultatov vidimo, da je na 9 tekmah eno moštvo rezultatsko neuspešno, ker je izgubilo. Na 3 tekmah, ki so se končale z neodločenim rezultatom, rezultatsko neuspešnega moštva ni. Med polčasom je bilo v vodstvu 10 moštev. Na preostalih 2 tekmah je rezultat izenačen. Iz izidov tekem med polčasom opazimo, da je 10 moštev v rezultatskem zaostanku, ker izgubljajo. Izmed 10 moštev, ki so bila med polčasom v vodstvu, je na koncu tekme uspešnih 6 moštev. Na vseh 12 tekmah se rezultat v drugem polčasu spremeni. Podobno velja tudi za 1. polčas. Razlika med obema polčasoma je, da na eni tekmi v prvem polčasu nismo videli zadetka, saj je bil izid med polčasom 0:0. Na 12 tekmah je zmagalo 6 domačih moštev in 3 gostujoča moštva.

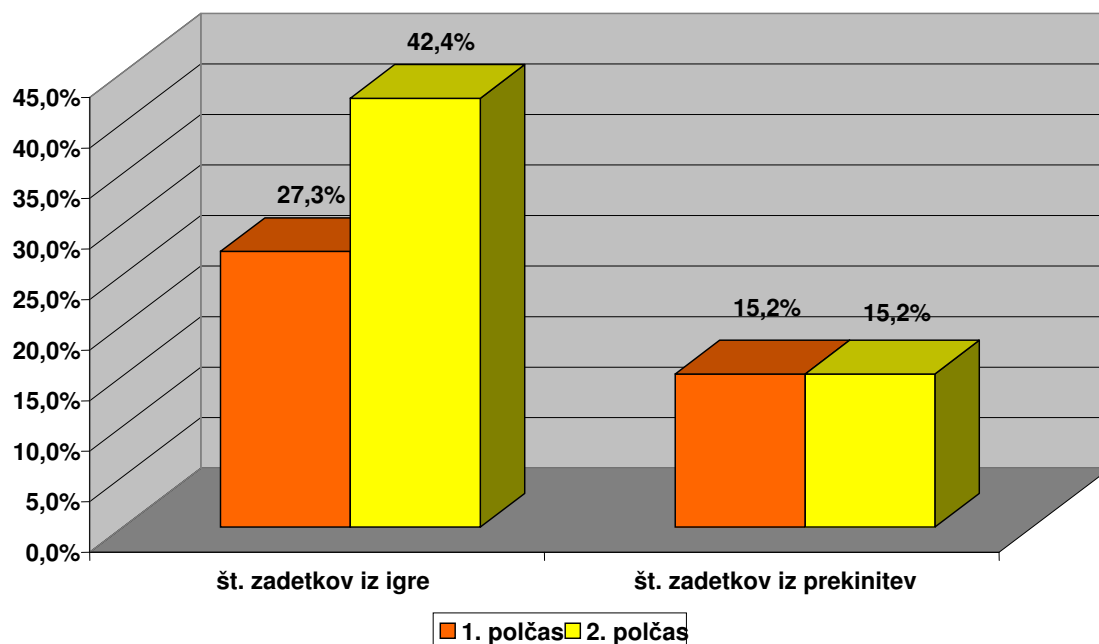
Grafikon 1: Doseženi zadetki iz igre in iz prekinitev

Pri rezultatih doseženih zadetkov moramo opozoriti, da je vzorec doseženih zadetkov majhen, saj smo v analizo zajeli le 12 tekem, kar je za natančno analizo zadetkov premalo. Tako lahko govorimo le o značilnostih doseženih zadetkov na naših analiziranih tekmah in rezultatov ne moremo posploševati na vse dosežene zadetke v 1. SNL.

Iz grafikona je prav tako razvidno, da je več zadetkov doseženih iz igre (69,7 %) kot iz prekinitev (30,3 %). Razmerje med doseženimi zadetki iz igre in iz prekinitev je 1:3 v korist doseženim zadetkov iz igre. Povprečno je bilo na tekmo doseženih 2,75 zadetkov. Ta podatek je vzpodbuden, saj so zadetki tisti, ki vzpodbujajo navijače, da se odločajo za ogled tekem. Večje število gledalcev pa s sabo prinaša nove sponzorje, ki so pomembni, da se nogomet pri nas lahko razvija.

Grafikon 2: Doseženi zadetki glede na polčas

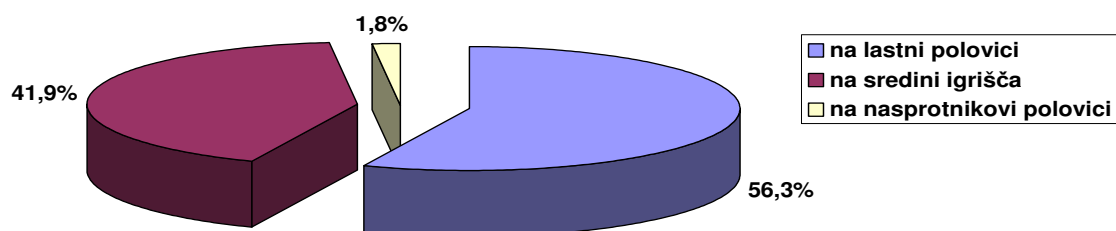

Rezultati analize podatkov kažejo, da je največ zadetkov doseženih v drugem polčasu (42,4%), in sicer iz igre. To je enako deležu doseženih zadetkov iz igre in iz prekinitev v prvem polčasu skupaj. Zanimiv je podatek, da se deleža doseženih zadetkov iz prekinitev v prvem in drugem polčasu ne razlikujeta med seboj. Skupno število vseh doseženih zadetkov iz igre in iz prekinitev je večje v drugem polčasu, saj znaša 57,6 %. V prvem polčasu je skupno doseženih preostalih 42,5 % zadetkov. Domnevamo, da se v prvem polčasu moštva bolj odločajo za taktično naravnano previdno igro. V drugem polčasu se nato igra razživi, saj pri vodstvu ali neodločenem rezultatu enega moštva drugo moštvo želi tekmo izenačiti ali zmagati. V primeru, ko eno moštvo vodi, se moštvo, ki izgublja, osredotoči predvsem na napad, ker želi rezultat preobrniti v svojo korist.

Iz rezultatov lahko predvidevamo, da gre v drugem polčasu za bolj dinamično igro, kar posledično pomeni več zadetkov in prav tako več odvzetih žog. Odvzete žoge nam v nadaljevanju prikazuje grafikon št. 11. Iz teh dveh podatkov lahko v nadaljevanju pojasnimo določene značilnosti nogometne igre glede na obliko prehoda iz obrambe v napad.

3.2 MESTO ODVZETIH ŽOG

Grafikon 3: Mesto odvzetih žog

Iz proučevanja podatkov smo ugotovili, da je največ žog odvzetih na lastni polovici igrišča (56,3 %). Manj na sredini igrišča (41,9 %) in najmanj na nasprotnikovi polovici (1,8 %).

Iz rezultatov lahko sklepamo o določenih značilnostih igre. Podatek, da moštva najpogosteje pridobijo žogo na lastni polovici, nas je presenetil. Največ odvzetih žog smo pričakovali na sredini igrišča, kjer je najbolj zgoščen prostor in kjer je najmanj nebranjenega prostora za igro.

Obstaja kar 14,4 % razlika med odvzetimi žogami na lastni polovici in na sredini igrišča v korist odvzetim žogam na lastni polovici. Glede na veliko število odvzetih žog je to pomembna značilnost v igri moštev v 1. SNL.

Rezultat analize tekem kaže, da je na lastni polovici in na sredini igrišča skupno odvzetih kar 98,2 % vseh žog in le 1,8 % na nasprotnikovi polovici. Razlog za skromno število odvzetih žog na nasprotnikovi polovici smo pripisali taktični usmerjenosti v igri. Ugotavljamo, da moštva ne napadajo brezglavo, ampak težijo k igri, v kateri si skušajo najprej zagotoviti neodločen rezultat. Moštva se odločijo za napadalnejšo igro šele v primeru, ko so v rezultatskem zaostanku. Vrhunski trendi v nogometu tej taktiki ne sledijo. Med gledanjem tekem najuspešnejših klubskih in reprezentančnih moštev opazamo, da najuspešnejša tuja

moštva skušajo žogo odvzeti tam, kjer so jo izgubila in se po izgubljeni žogi toliko ne vračajo na svojo polovico, toliko kot moštva v 1. SNL.

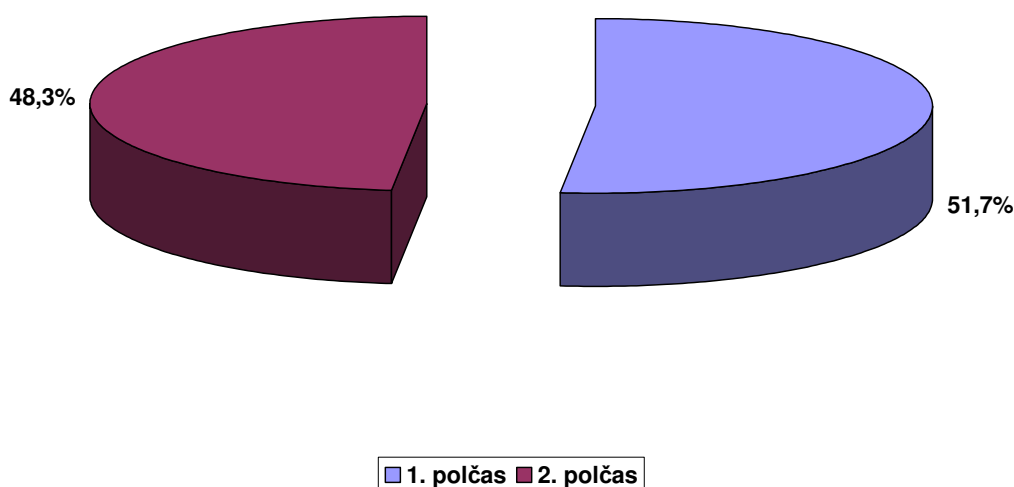
Opazili smo, da moštva v 1. SNL v primeru izgubljene žoge v fazi napada na nasprotnikovi polovici ne poskušajo odvzeti žoge na tem delu igrišča. Bolj se osredotočajo na odvzem žoge na sredini igrišča in lastni polovici. Moštva, ki žogo poskušajo odvzeti na nasprotnikovi polovici, so v elementu agresivne in napadalne igre slabo organizirana, predvsem v fazi odzemanja žoge. Taktično so pomanjkljivo pripravljena v elementu oženja in zgoščevanja prostora. Nismo opazili potrebne pomoči soigralcev pri varovanju hrbta obrambnega igralca, ki je napadel igralca z žogo. Pomanjkljiva je tudi pomoč obrambnih igralcev pri podvajanju na igralca z žogo. Opazno je slabo sodelovanje obrambnega moštva ne vse ostale bližnje igralce v napadu v trenutku napada svojega obrambnega igralca na igralca z žogo. Značilno je, da žogo na nasprotnikovi polovici največkrat poskuša odvzeti en igralec ali dva, ki nimata potrebne pomoči zveznih igralcev, ki bi v vezni vrsti poskušali agresivno zožiti prostor. V obrambi igralci preveč pokrivajo „mož na moža“ in premalo pokrivajo prostor.

Vse te taktične prvine v sodobni igri narekujejo agresivno igro, za katero je potrebna koncentracija, ki je odvisna od vrhunske kondicijske pripravljenosti in uspešne medsebojne komunikacije igralcev. Dosledno in odgovorno izvajanje omenjene taktike v igri zahteva veliko mero discipline in zbranosti. Od igralca se zahteva zbranost vseh 90 minut tekme.

Žoga je redko odvzeta na nasprotnikovi polovici, saj igralci, ki imajo žogo v svoji posesti, v napadu rešujejo nastale situacije na najmanj tvegane načine. Rešujejo se z dolgimi in visokimi podajami po zraku v napadalno polovico igrišča, s paničnim izbijanjem žoge v avt ter z vračanjem žoge vratarju, ki jo nato izbija preko sredine igrišča na nasprotnikovo polovico. Ugotovili smo, da moštva v 1. SNL veliko uporabljajo t.i. preskok igre. Preskok igra je igra, v kateri moštva s podajami po zraku poskušajo preiti posamezni del igrišča. Ponavadi je to del igrišča, kjer je v tistem trenutku največ igralcev. S podajami po tleh to ni možno, ker lahko posamezne dele igrišča moštva osvajajo zaporedno enega za drugim z lastne polovice do nasprotnikovega gola.

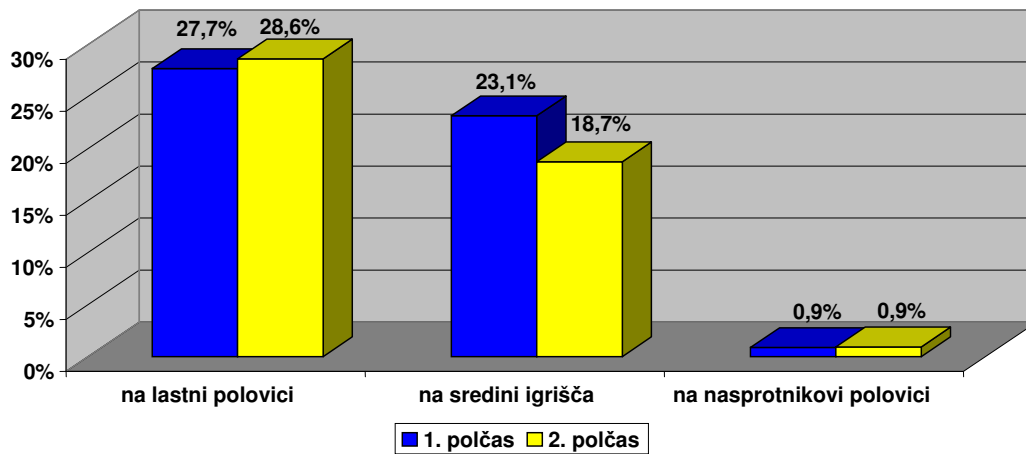
Razlog za največ odvzetih žog na lastni polovici lahko pripišemo tudi zaprti igri v fazi branjenja. Moštva se v fazi branjenja povlečejo v obrambo na lastno polovico in tam zgostijo prostor. Igralci v fazi napada žogo največkrat izgubijo zaradi nenatančne podaje (grafikon št. 10), ki je posledica pomanjkljive tehnike igralca in preslabo odkrivanje soigralcev, ki so brez žoge.

Grafikon 4: Delež odvzetih žog med obema polčasoma (glede na mesto odvzemanja)

Iz rezultatov je razvidno, da je skupni delež vseh odvzetih žog na lastni polovici, sredini igrišča in na nasprotnikovi polovici večji v prvem polčasu. V prvem polčasu je odvzetih 3,4% več žog kot v drugem polčasu. Glede na veliko število vseh odvzetih žog (skupno število vseh je 1607) lahko govorimo o določenih značilnostih igre. Natančnejši podatki glede na mesto odvzemanja žoge, so predstavljeni v nadaljevanju v grafikonih od št. 5 do št. 9. Domnevamo, da je razlog za večje število odvzetih žog v prvem polčasu v slabi kondicijski pripravljenosti ekip, ker moštva v drugem polčasu popustijo in odvzamejo manj žog.

Grafikon 5: Mesto odvzetih žog glede na polčas

Razlika glede na mesto odvzemanja žoge med prvim in drugim polčasom obstaja, saj je v drugem polčasu na lastni polovici odvzetih več žog kot v prvem polčasu. Sklepamo, da je razlog v igri moštev, ki so zaradi lova na ugoden rezultat v drugem polčasu velikokrat prisiljena k bolj napadalni igri.

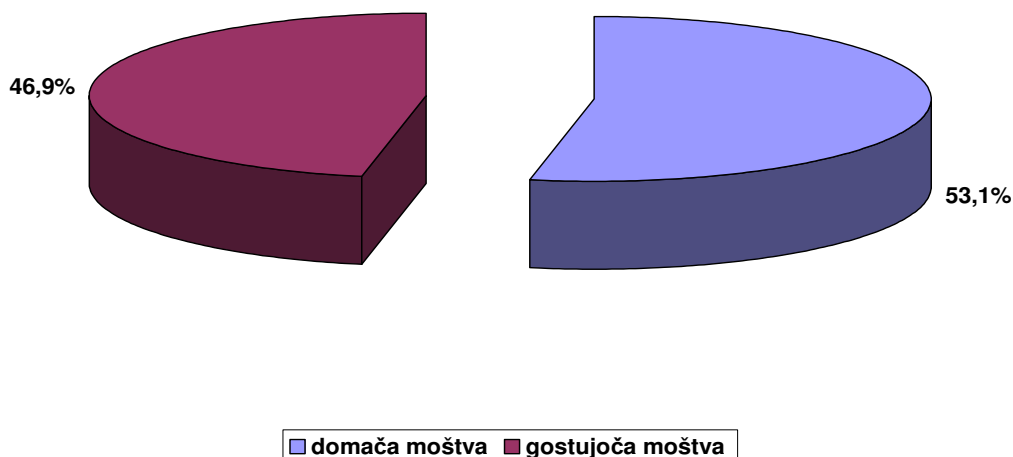
Izidi srečanj v tabeli 5 kažejo, da so se samo tri srečanja od dvanajstih končala z neodločenim izidom. Na preostalih devetih tekmah so moštva, ki so v rezultatskem zaostanku in zato usmerjena k bolj napadalni in tvegani igri, ki ima za posledico večje število napak in izgubljenih žog.

Velika razlika med obema polčasoma je prav tako v odvzetih žogah na sredini igrišča. Razlika je 4,4 % v korist prvega polčasa. Med video analizo smo opazili, da moštva v prvem polčasu igrajo počasneje in bolj organizirano, zato je največ žog odvzetih na lastni polovici igrišča, kjer obrambni in zvezni igralci poskušajo pričeti z organiziranim napadom. V grafikonu št. 18, kjer so prikazane oblike prehodov iz obrambe v napad glede na polčas, smo potrdili našo domnevo. Ugotovili smo, da v prvem polčasu moštva največ prehajajo iz obrambe v napad s kontinuiranim napadom, medtem ko v drugem polčasu najpogosteje s hitrim kontinuiranim napadom.

Iz zgornjih rezultatov je razvidno, da je glede na polčas v drugem polčasu manj žog odvzetih na sredini igrišča. Moštva v drugem polčasu pogosteje poskušajo s preskokom zvezne vrste na sredini igrišča in želijo čim prej preiti v napadalno tretjino igrišča. Tako žoge ni mogoče odvzeti na sredini igrišča, saj ta del igrišča preleti po zraku.

Delež odvzetih žog na nasprotnikovi polovici je v obeh polčasih majhen. Razlogov za to je več. Moštva največkrat niti ne poskušajo odvzeti žoge na nasprotnikovi polovici. Sklepamo, da je razlog v slabi medsebojni komunikaciji in pomanjkljivem tehnično-taktičnem znanju igralcev. Napadalcem po izgubljeni žogi na nasprotnikovi polovici še uspe, da igro prekinejo s prekrškom. V primeru odvzete žoge pa jo nato največkrat izgubijo, ker jim ne uspe v igri 1:1 in ker nimajo pomoči ostalih soigralcev, saj se igralci brez žoge preslabo odkrivajo. Napadalci žogo ponavadi izgubijo, ker jo na nasprotnikovi polovici v zgoščenem prostoru nenatančno podajo. Napadalci so namreč pogosto sami poskušali odvzeti žogo. Pritisk posameznega obrambnega igralca na nasprotnikovi polovici pa se brez pomoči ostalih soigralcev največkrat konča neuspešno.

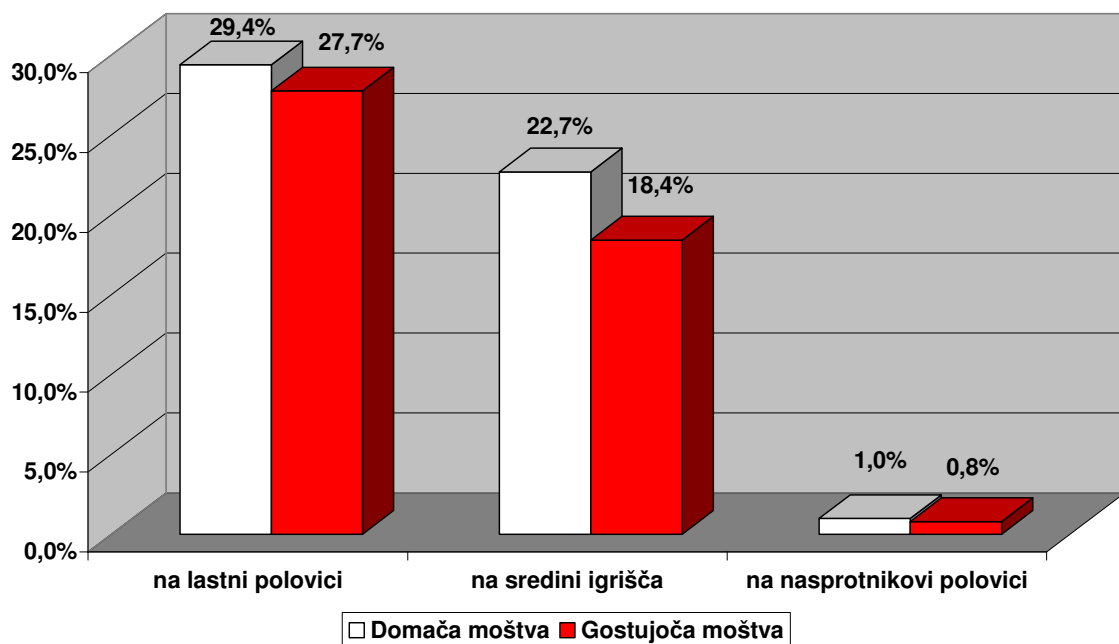
Grafikon 6: Delež odvzetih žog domačih in gostujočih moštev (glede na mesto odvzemanja)

Analiza tekem je pokazala, da so domača moštva tista, ki na lastni polovici, na sredini igrišča in na nasprotnikovi polovici odvzamejo več žog. Razlika med domačimi in gostujočimi

moštvi glede na mesto odvzemanja žoge je 6 % v korist domačih moštev. To je glede na veliko število odvzetih žog pomembna razlika med njimi. Na podlagi tega rezultata predvidevamo, da imajo domača moštva pobudo v igri. Domača moštva so največkrat pod pritiskom zmage ne glede na to, s kom igrajo. Moštva, ki igrajo na domačem igrišču, so pogosto zato bolj motivirana in imajo večjo željo po zmagi. Večja motiviranost igralcev posledično vpliva na večjo angažiranost in zbranost ter borbenost in agresivnost v igri. Za domača moštva zato domnevamo, da je razlog za večje število odvzetih žog v njihovi večji motivaciji in agresivnosti. Moštva, ki igrajo doma, so v psihološki prednosti, ker jih doma vzpodbujajo domači navijači, ki vplivajo na večjo željo po zmagi in dokazovanju. Domnevamo, da na domačem terenu moštva ne igrajo na neodločen rezultat, ampak na zmago.

Grafikon 7: Mesto odvzetih žog domačih in gostujočih moštev

Rezultati analize primerjave med domačimi in gostujočimi moštvi so pokazali, da ni razlik glede na mesto odvzemanja. Razlike so le v deležih odvzetih žog. Analiza kaže, da tako domača kot gostujoča moštva največ žog odvzamejo na lastni polovici. Manj žog odvzamejo na sredini igrišča in najmanj na nasprotnikovi polovici. Ugotovili smo, da domača moštva v primerjavi z gostujočimi moštvi na vseh delih igrišča skupno odvzamejo več žog. Tudi iz tega sklepamo, da imajo domača moštva pobudo v igri. Največja razlika med domačimi in gostujočimi moštvi je pri odvzetih žogah na sredini igrišča. Domača moštva na sredini igrišča

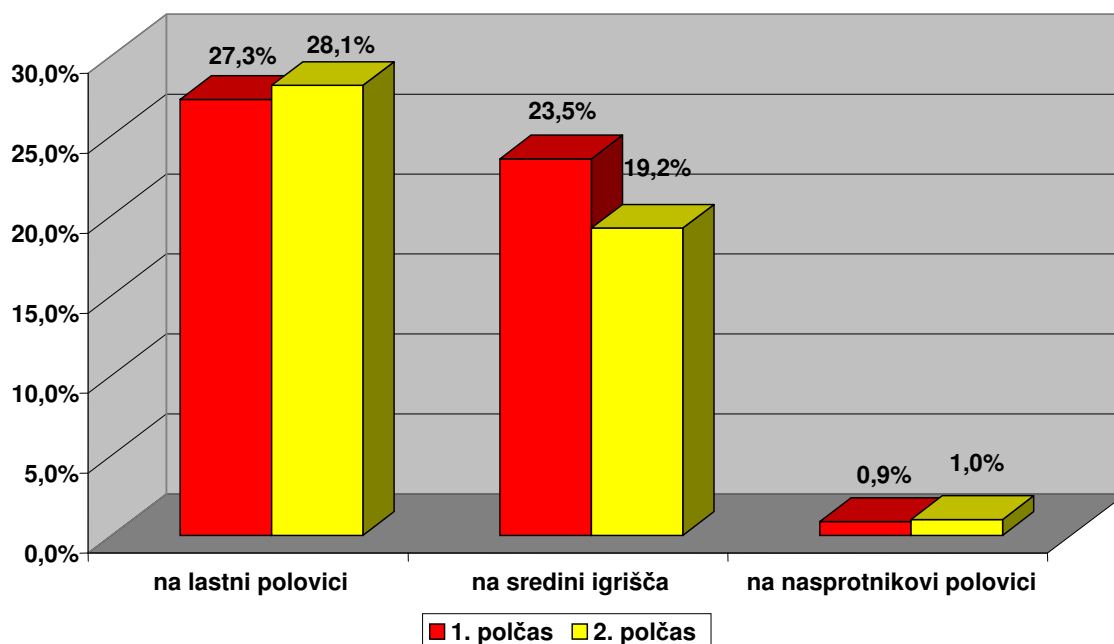
odvzamejo 2,7 % več žog kot gostujoča moštva. Razlika med odvzetimi žogami na lastni polovici je manjša in znaša 1,7 %.

Domača moštva odvzamejo na lastni polovici 6,7 % več žog kot na sredini igrišča. Gostujoča moštva si pridobijo na lastni polovici 9,3 % več žog. Iz rezultatov lahko sklepamo, da domača moštva več napadajo in tako imajo gostujoča moštva priložnost, da odvzamejo več žog na lastni polovici. Tega nismo ugotovili pri gostujočih moštvih, saj je razlika med deležem odvzetih žog na lastni polovici in sredini igrišča manjša (6,7 %). Gostujoča moštva manj napadajo in zato je razlika med odvzetimi žogami na lastni polovici in sredini igrišča manjša.

Domača in gostujoča moštva odvzamejo največ žog na lastni polovici igrišča. Vzrok tej ugotovitvi lahko pripišemo obrambni igri domačih in gostujočih moštev, ki se osredotočajo najprej na igro v obrambi in šele nato na igro v napadu. Za igro v obrambi je značilno, da so najbolj osredotočeni na branjenje pred svojimi vrati in manj na branjenje na sredini igrišča ali celo na nasprotnikovi polovici.

Opazili smo veliko previdnosti v igri tako domačih kot gostujočih moštev. Domnevamo, da je razlog v veliki izenačenosti moštev v 1. SNL. Vsak lahko premaga vsakogar. To pa je znak pomanjkanja kvalitete moštev, ki igrajo v 1. SNL. Značilno za klube v 1. SNL je, da so ob rezultatski krizi hitro pripravljene na menjavo trenerja v članskem moštvu. Sklepamo, da se zaradi velike izenačenosti moštev in nepotrpežljivosti klubskih uprav trenerji redkeje odločajo za napadalno igro hitrih kratkih podaj s ciljem nadigravanja nasprotnika, saj s tem veliko tvegajo.

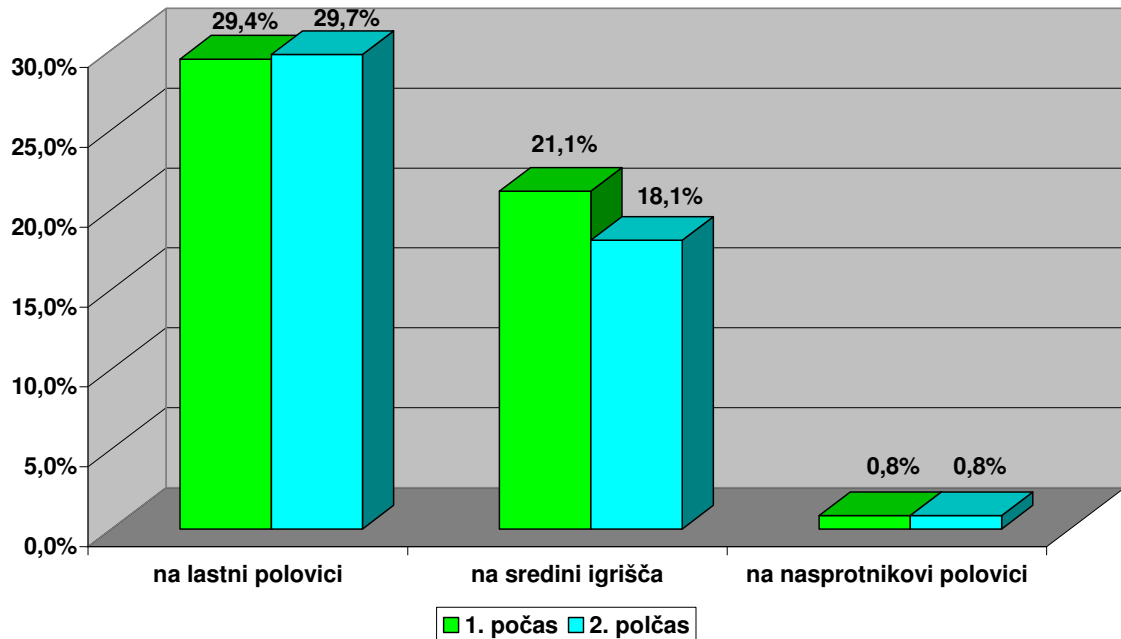
Grafikon 8: Mesto odvzetih žog domačih moštev glede na polčas

Domača moštva odvezamejo v prvem in v drugem polčasu največ žog odvezamejo na lastni polovici igrišča. Moštva, ki igrajo na domačem igrišču, v drugem polčasu odvezamejo več žog na lastni polovici. Domnevamo, da je vzrok za najpogostejše odvezemanje žog na lastni polovici igrišča v obrambni igri domačih moštev. Moštva so od začetka tekme osredotočena na branjenje ugodnega rezultata. Ekipe, ki so nastopale v 1. SNL, so bile med seboj izenačene in nobena v sezoni 2009/10 ni bistveno izstopala po svoji kvalitetni igri. Izrazitih favoritov na tekmah ni bilo. V tem dejstvu lahko iščemo razlog za osredotočenost moštev na obrambno igro.

V drugem polčasu odvezamejo domača moštva manj žog odvezamejo na sredini igrišča. Razlog je verjetno v gostujočih moštvih, ki v drugem polčasu v lovu na ugoden rezultat veliko uporabljajo podaje po zraku in domača moštva ne morejo odvzeti teh žog, saj sredino igrišča preletijo po zraku. Največja razlika med obema polčasoma glede na mesto odvezemanja žoge je v odvzetih žogah na sredini igrišča. Razlika med obema polčasoma je 4,3 %. Deleža odvzetih žog domačih moštev na lastni polovici se glede na polčas bistveno ne razlikujeta.

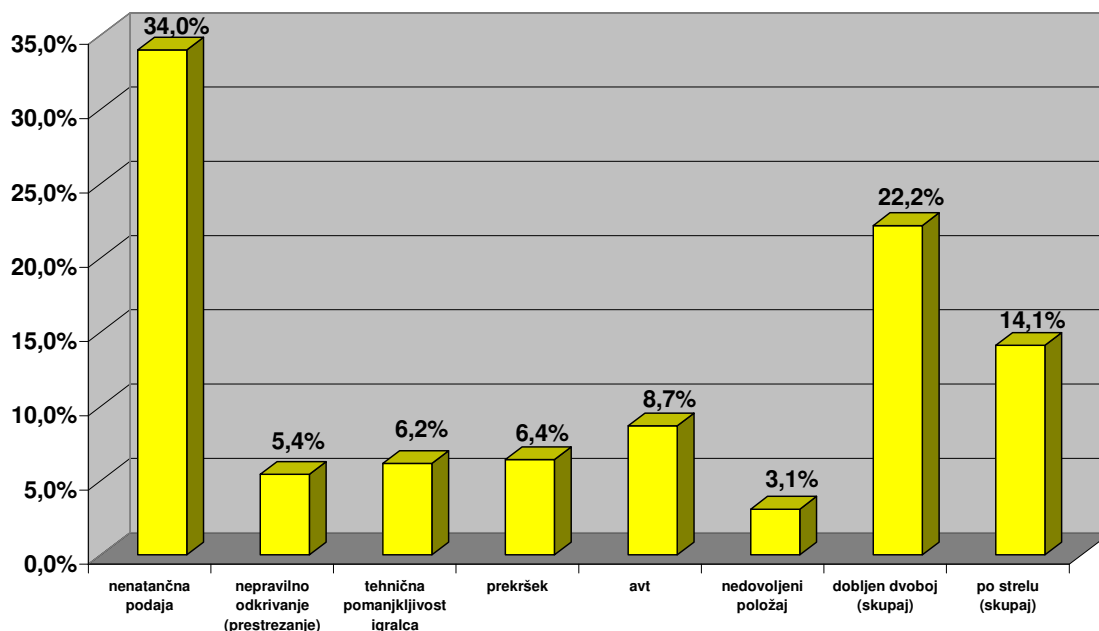
Grafikon 9: Mesto odvzetih žog gostujočih moštev glede na polčas

Tudi gostujoča moštva odvzamejo največ žog na lastni polovici igrišča, tako v prvem kot v drugem polčasu. Potrebno je poudariti, da bistvene razlike med obema polčasoma ni. Enako kot domača tudi gostujoča moštva v svoji igri veliko uporabljajo dolge podaje po zraku. Iz tega ugotavljamo, zakaj manjše število odvzetih žog na sredini igrišča. Pri gostujočih moštvih je največja razlika med odvzetimi žogami na sredini igrišča. V prvem polčasu odvzamejo gostujoča moštva na sredini igrišča 3 % več žog kot v drugem polčasu. Delež odvzetih žog domačih moštev na nasprotnikovi polovici je v obeh polčasih enak (0,8 %). Razlog je v zaprti igri s poudarkom na branjenju svojih vrat na lastni polovici in na sredini igrišča. Moštva skušajo s podajami po zraku preiti sredino igrišča, kjer je najbolj zgoščen prostor in je največja možnost, da izgubijo žogo. Velika nevarnost, da nasprotno moštvo po odvzeti žogi izpelje učinkovit napad in doseže zadetek, pa je ravno izgubljena žoga na sredini igrišča.

3.3 NAČIN ODVZEMANJA ŽOGE

Grafikon 10: Način odvzemanja žog

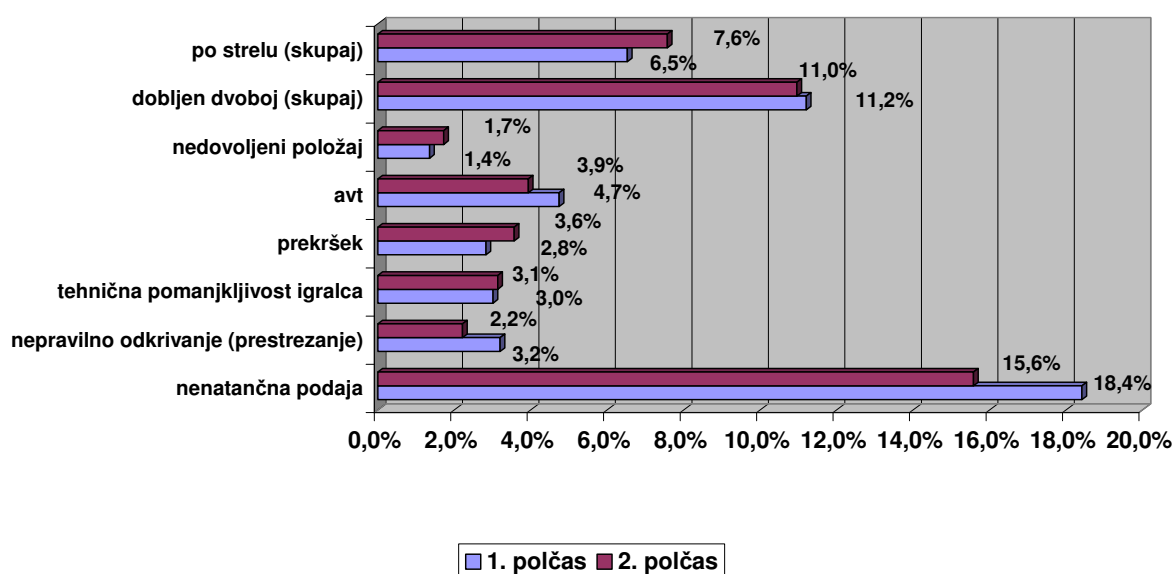

Največ žog je odvezitih po nenatančni podaji. Na ta način je skupno odvezitih 34 % vseh žog. Na drugem mestu so uspešni dvoboji. V kategoriji dobljenih dvobojev so skupaj zajeti uspešni dvoboji na tleh in v zraku. Delež odvezitih žog po uspešnem dvoboju je 22,2 %. Rezultati analize podatkov kažejo na pomembnost uspešnosti v dvobojih, saj je na ta način odvezitih veliko žog. Na tretjem mestu so odvezite žoge po strelu na vrata. S strelom na gol je odvezitih 14,1 % vseh žog. Ti trije načini odvzemanja žog izstopajo med vsemi osmimi analiziranimi načini odvzemanja žoge. Skupni delež vseh treh najpogostejših načinov odvzemanja znaša 70,3 %, medtem ko ostalih pet načinov predstavlja preostali 29,7 % delež. Najmanj žog je odvezitih zaradi nedovoljenega položaja nasprotnega moštva. Tako je odvezitih 3,1 % vseh žog.

Razlog za velik delež odvezitih žog po nenatančni podaji se skriva v pomanjkljivi tehnično-taktični podkovanosti igralcev in premajhnem gibanju igralcev brez žoge. Slaba tehnična podkovanost igralcev se kaže v preciznosti podaj. Po nenatančnosti izstopajo globinske podaje. Pomanjkljivo taktično znanje igralcev lahko opazimo v trenutku, ko igralec z žogo pokaže pravo idejo s smiselno podajo, a je njegovi soigralci v napadalni akciji ne prepoznajo. To je znak slabe medsebojne komunikacije. Zaradi neuspešne komunikacije med igralci

podane žoge tako končajo v naročju vratarjev, avtu ali v posesti moštva, ki je bilo do tega trenutka v obrambi. Naslednji razlog za veliko število nenatančnih podaj je v slabi iznajdljivosti igralcev z žogo na majhnem in zgoščenem prostoru v obrambni liniji. V takšnem položaju se igralci v obrambni liniji največkrat rešujejo z dolgimi podajami po zraku na nasprotnikovo polovico igrišča. Za te pa je značilno, da so pogosto nenatančne in ne dosežejo zelenega cilja na igrišču.

Grafikon 11: Odvzete žoge glede na polčas (način odvzemanja)

Razlike v načinu odvzemanja žog med prvim in drugim polčasom obstajajo. Ugotovili smo, da je največ žog tako v prvem kot v drugem polčasu odvzetih po nenatančni podaji, dobljenem dvoboju in strelu na vrata. Med vsemi odvzetimi žogami je največ žog odvzetih v prvem polčasu zaradi nenatančne podaje. Večje število nenatančnih podaj v prvem polčasu je povezano z večjim številom odvzetih žog glede na mesto odvzemanja žoge v prvem polčasu (grafikon 4). Največja razlika med obema polčasoma je v nenatančnih podajah (razlika je 2,8 %). V primerjavi med obema polčasoma je v prvem polčasu več žog odvzetih:

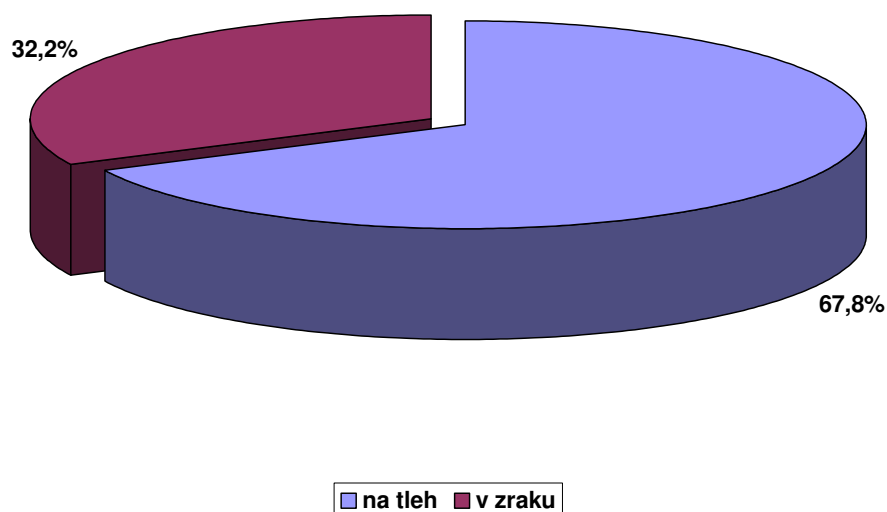
- z dobljenim dvobojem,
- zaradi žoge podane v avt,
- nepravilnim odkrivanjem (prestrezanje),
- zaradi nenatančne podaje.

V drugem polčasu je več žog odvzetih:

- po strelu na vrata,
- zaradi nedovoljenega položaja,
- zaradi storjenega prekrška,
- tehnične pomanjkljivosti igralca.

Potrebno je poudariti, da so razlike med posameznimi načini odvzemanja žoge med obema polčasoma majhne. Iz večjega števila prekrškov v drugem polčasu sklepamo na večjo agresivnost moštev. Več nedovoljenih položajev in strelav na gol v drugem polčasu je povezanih z večjim številom doseženih zadetkov v drugem polčasu (tabela 5). To kaže na igro, ki je v primerjavi s prvim polčasom bolj usmerjena v napad. Več odvzetih žog zaradi tehnične pomanjkljivosti igralca gre pripisati utrujenosti igralcev, ki imajo zaradi tega več težav s tehničnimi elementi nogometne igre (vodenje in sprejemanje žoge, preigravanje, itd.). Iz rezultatov analize podatkov lahko opazimo, da moštva v drugem polčasu igrajo bolj dinamičen in agresivnejši nogomet. Iz podatka, da je v drugem polčasu več žog odvzetih na lastni polovici pred golom in manj na sredini igrišča (grafikon 5) ugotavljamo, da je več dogajanja pred vrati in manj na sredini igrišča.

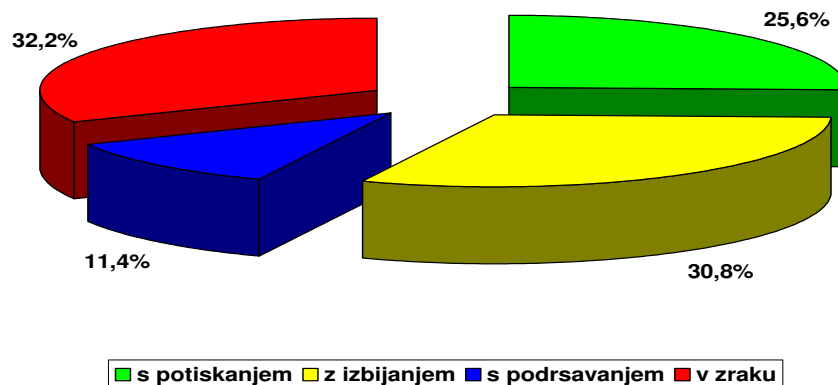
Grafikon 12: Dvoboji na tleh in v zraku

Iz teorije nogometne igre ter rezultatov analize podatkov je znano, da uspešnost v dvobojih na tleh in v zraku lahko vpliva na končni rezultat tekme. Iz števila in deleža dobljenih dvobojev lahko sklepamo o agresivnosti moštev. Moštva, ki so konkretna, agresivna ter odločna v dvobojih lahko svoje pomanjkljivo tehnično–taktično znanje nadoknadijo z uspešnostjo v dvobojih. Predvidevamo, da je večje število dobljenih dvobojev posledica večje borbenosti. Borbenost pa je odraz večje motiviranosti igralcev.

Rezultati analize podatkov so pokazali, da 67,8 % vseh dvobojev predstavljajo uspešni dvoboji v zraku. Preostalih 32,2 % pa predstavljajo uspešni dvoboji na tleh. V tem grafikonu so dvoboji na tleh sešteti (podrobno so dvoboji na tleh razloženi v grafikonu 13 in 14). Kot uspešen dvoboj smo šteli le tiste, kjer so si moštva po uspešnem dvoboju uspela odigrati 4 medsebojne podaje.

Grafikon 13: Posamezni dvoboji na tleh in v zraku

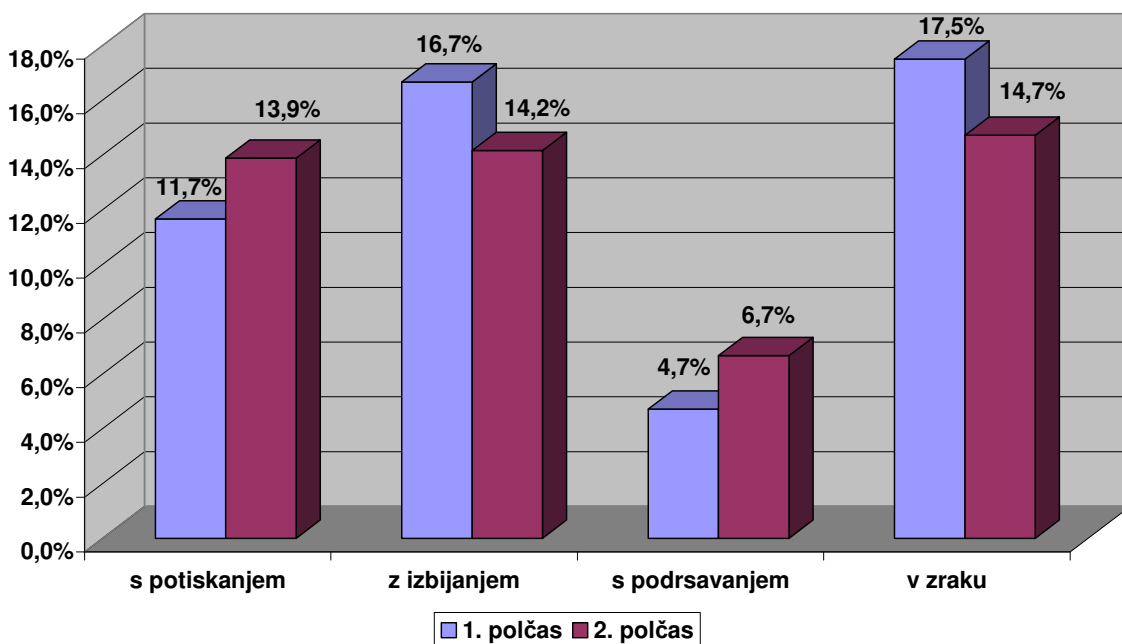

Najpogostejši so bili dobljeni dvoboji z izbijanem (30,8 %). Manj je bilo uspešnih dvobojev s potiskanjem (25,6 %). Domnevamo, da je največ žog odvzetih na ta dva načina, ker sta tehnično najlažje izvedljiva in sodita med osnovna elementa odvzemanja žoge. Najmanj pogosti so uspešni dvoboji s podrsavanjem (11,4 %), ki so tehnično zahtevni in od igralca zahtevajo največ vložene energije. Sklepamo, da je to razlog za najmanjše število odvzetih žog na ta način. Zanimiv je podatek, da je delež odvzetih žog po uspešnem dvoboju v zraku in

z izbijanjem skoraj enak, saj je razlika med njima le 1,4 % v korist dobljenih dvobojev v zraku. Uspešnost v dvobojih v zraku je pogojena z antropometričnimi značilnostmi igralca. Prednost v t.i. »zračnih« dvobojih imajo igralci z večjo telesno višino. Pri uspešnosti je poleg telesne višine pomembno, da zna igralec dobro oceniti let žoge in se pravočasno odriniti v zrak. Pomembno je, da moštvo po dobljenem dvoboju uspe obdržati žogo v posesti.

Skupni delež odvzetih žog v zraku in z izbijanjem znaša 63 % vseh odvzetih žog v uspešnih dvobojih. Preostalih 37 % žog je odvzetih z uspešnimi dvoboji s potiskanjem in s podrsavanjem.

Grafikon 14: Dvoboji glede na polčas

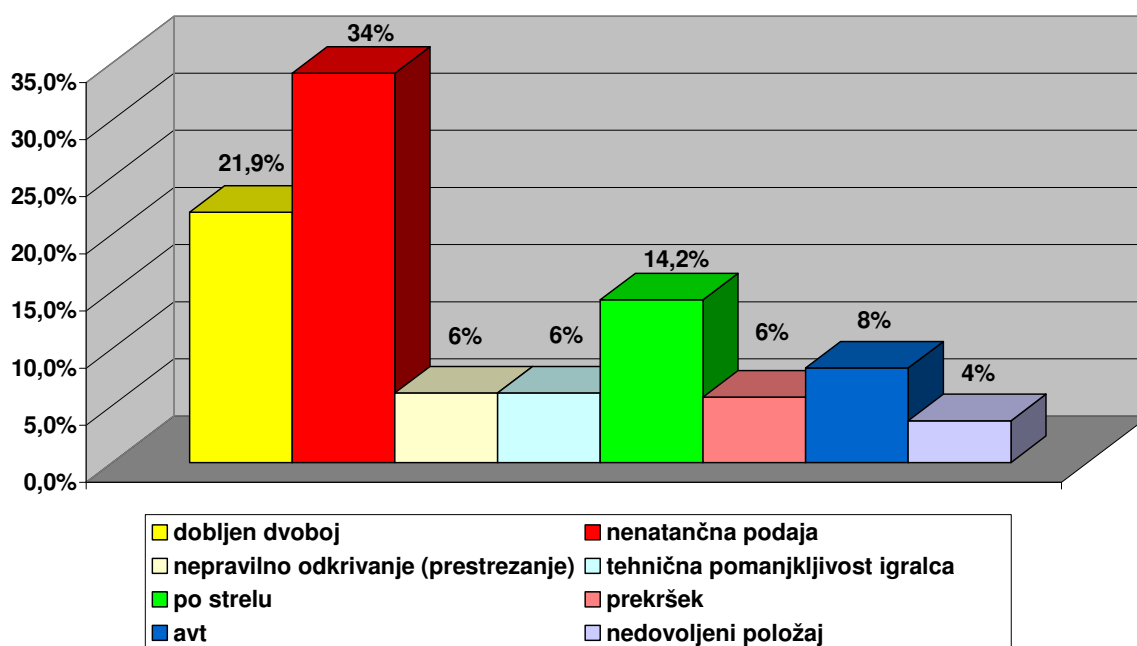

Ugotovili smo, da je v prvem in v drugem polčasu največ žog odvzetih z uspešnimi dvoboji v zraku. Uspešnih dvobojev v zraku je več v prvem polčasu. Na drugem mestu so uspešni dvoboji z izbijanjem, ki jih je več v prvem polčasu. Odvzete žoge s potiskanjem so na tretjem mestu.

Analiza je pokazala, da v prvem polčasu prevladujeta predvsem dve obliki dvobojev. To so uspešni dvoboji v zraku in z izbijanjem. V drugem polčasu zraven uspešnih dvobojev v zraku in z izbijanjem prevladujejo še uspešni dvoboji s potiskanjem. Opazne so manjše razlike med posameznimi oblikami uspešnih dvobojev.

Rezultati kažejo, da največji delež tako v prvem kot v drugem polčasu predstavljajo uspešni dvoboji v zraku. Način odzemanja žoge z uspešnim dvobojem v zraku je najpogostejši način odzemanja žoge med vsemi dvoboji (grafikon 13). To ugotovitev lahko pripišemo značilni igri v 1. SNL, kjer moštva pogosto uporabljajo dolge in visoke podaje. Skoki za žogo z glavo so zaradi tega pogosti. Obratno velja za dvoboje s podrsavanjem, ki jih je v obeh polčasih najmanj. Sklepamo, da je s podrsavanjem odvzetih najmanj žog, ker gre za težak tehnični in energijsko potraten element v igri.

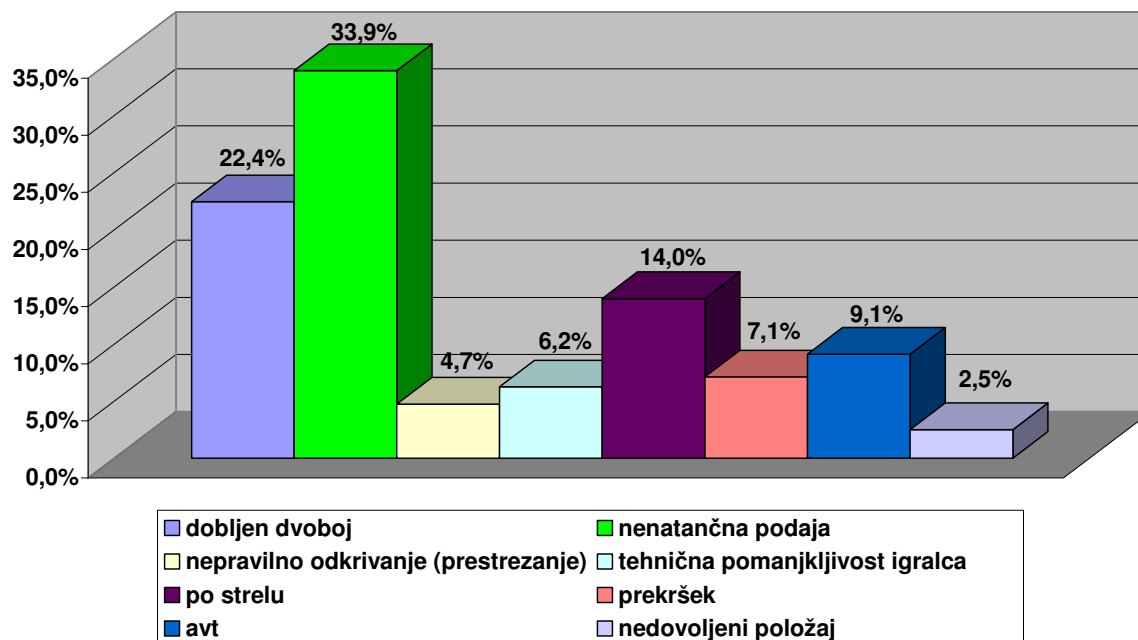
Grafikon 15: Odvzete žoge domačih moštev (glede na način odzemanja)

Domača moštva odzamejo največ žog zaradi nenatančne podaje nasprotnega igralca. Agresivno pokrivanje enega moštva prisili nasprotno moštvo k napaki. Na drugem mestu so žoge odvzete z uspešnim dvobojem, ter na tretjem mestu žoge, ki jih moštva pridobijo v

lastno posest po strelu na njihova vrata. Ti rezultati analize se skladajo z rezultati v grafikonih št. 10 in 11, kjer smo ugotovili enak vrstni red.

Grafikon 16: Odvzete žoge gostujočih moštev (glede na način odvzemanja)

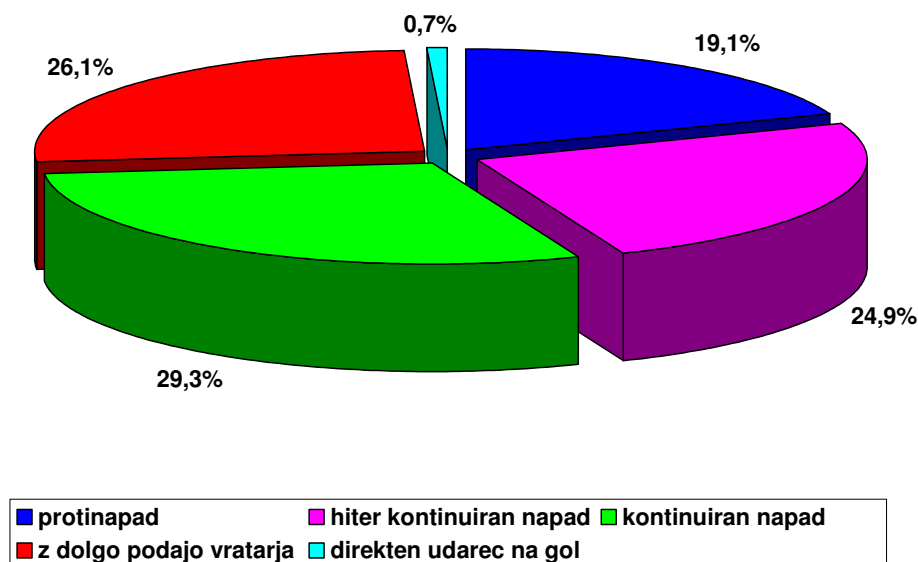

Velikih razlik v načinu odvzemanja žog med domačimi in gostujočimi moštvi ni. Zato ne moremo sklepati o pomembnih razlikah v načinu odvzemanja žoge glede na podatek ali moštva igrajo doma ali v gosteh. Ugotovili smo, da so največje razlike med domačimi in gostujočimi moštvi v odvzetih žogah s prestrezanjem in pri prekrških. Na večjo agresivnost v igri domačih moštev sklepamo iz podatka, da gostujoča moštva pogosteje pridejo do žoge po prekršku nad njimi. To pomeni, da domača moštva storijo več prekrškov nad gostujočimi moštvi. Domača moštva tudi prestrežejo več žog, kar prav tako kaže na večjo agresivnost v igri. Vse to lahko pripišemo večji motiviranosti igralcev zaradi vzpodbujanja domačih navijačev.

Domača in gostujoča moštva odvzamejo največ žog zaradi nenatančne podaje nasprotnika, z uspešnim dvobojem in po strelu na vrata. Razlika med skupnim deležem treh najpogostejših načinov odvzemanja žoge med domačimi in gostujočimi moštvi je zanemarljiva.

3.4 OBLIKA PREHODA IZ OBRAMBE V NAPAD

Grafikon 17: Oblika prehoda iz obrambe v napad

Moštva prehajajo iz obrambe v napad največ s kontinuiranim napadom (29,3 %), saj poskušajo z organizirano igro izigrati nasprotnika in si priigrati priložnost za strel na gol. Ta oblika napada je počasna in za nasprotno obrambo predvidljiva. Največkrat se za to obliko napada odločijo moštva pri prehodu z lastne polovice na sredino igrišča. S podajami z ene strani na drugo stran in nazaj poskušajo ustvariti nebranjen prostor na sredini igrišča ali na bočnih položajih. Prazen prostor ustvarijo zaradi nediscipline v igri branečega se moštva in ne zaradi hitre in nepredvidljive igre. Obrambni igralci stojijo predaleč stran od igralcev v napadu, ki bi jih morali pokrivati, in jim tako omogočijo da sprejmejo žogo in nadaljuje z napadom. Razlog, da moštva največ poskušajo s kontinuiranimi napadi, je med drugim tudi ta, da se moštva v obrambi le redko odločijo, da bi igralce agresivno pokrila že na njihovi polovici. Moštva so taktično usmerjena na igro v obrambi predvsem na lastni polovici in posledica tega je zaprta igra.

Moštva pogosto prehajajo iz obrambe v napad z dolgo žogo vratarja (26,1 %). To kaže na značilnost, da moštva preskakujejo igro in skušajo žogo spraviti čim dalje od svojega gola.

Velikega deleža dolgih degažiranih žog vratarja v sodobnem nogometu ne opazimo, saj moštva poskušajo preiti iz lastne na nasprotnikovo polovico z organizirano in čim hitrejšo igro kratkih podaj po tleh. Pri dolgih žogah vratarja se na nasprotnikovi polovici znajde manjše število igralcev, ki s težavo izpeljejo napadalno akcijo do konca s strelom na gol. Posledica pomanjkanja igralcev so hitro izgubljene žoge. Opazili smo, da moštva ne glede na to ali igrajo doma ali v gosteh, po vodstvu igrajo previdno. V obdobju pozitivnega rezultata manj poskušajo z organizirano igro po tleh ter se bolj osredotočajo na branjenje za njih ugodnega izida. Naslednji razlog je v deležu protinapadov, ki so jih moštva pričela z dolgo degažirano žogo vratarja. Te napade bi lahko označili tudi kot protinapade in tako bi bil delež dolgih podaj vratarja manjši. Kljub temu smo se odločili, da jih vključimo med oblike prehoda iz obrambe v napad z dolgo žogo vratarja.

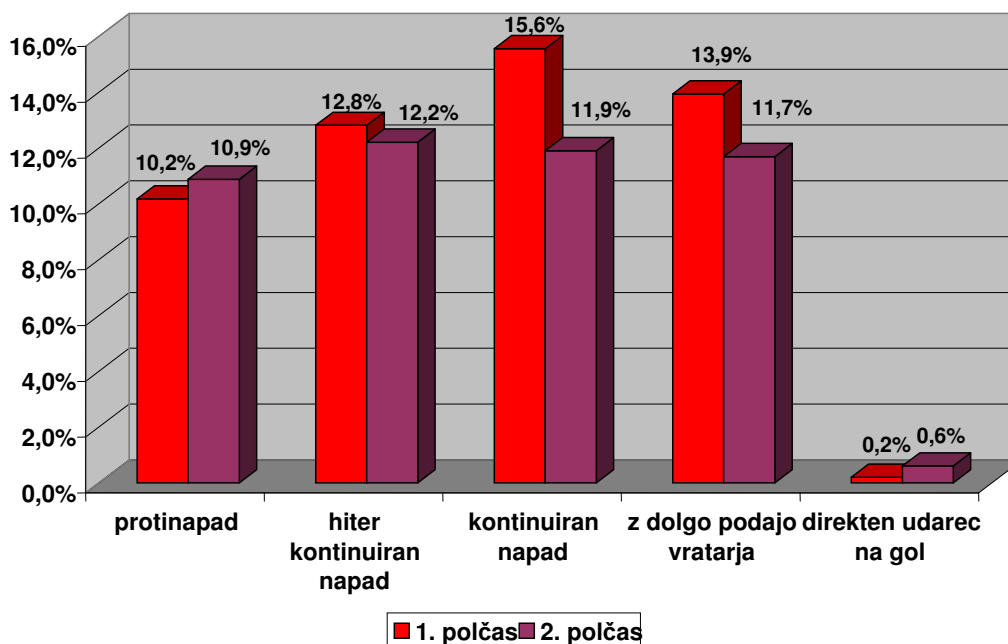
Vzrok manjšemu deležu hitrih kontinuiranih napadov lahko pripišemo pomanjkljivemu tehnično-taktičnem znanju igralcev. Tehnična slabost se kaže v nenatančnih podajah. Taktična pomanjkljivost pa je opazna v slabem odkrivanju igralcev brez žoge v napadu. Za uspešno izvedbo hitrega kontinuiranega napada je potrebna dobra medsebojna komunikacija in natančne podaje, ki jih je potrebno znati izvesti v hitrem teku. V sodobnem nogometu so uspešni le tisti igralci, ki so sposobni sprejeti in oddati žogo v hitrem gibanju. Taki tehniki hitrega sprejemanja in oddajanja žoge danes pravimo dinamična tehnika. Dinamična tehnika je značilna za mlajše generacije igralcev, ki danes nastopajo v članskih moštvih. Starejši igralci namreč niso bili deležni tolikšnega poudarka na vadbi dinamične tehnike kot mlajši. V 1. SNL ligi lahko opazimo, da moštva, ki so pretežno sestavljena iz mlajših igralcev, poskušajo bolj slediti sodobnim trendom nogometa, vendar so pri tem manj izkušena. Izkušnje so lahko odločujoči dejavnik v najpomembnejših tekmah sezone. Zelo pomembna pri tem sta trener in stil igre, ki ga zagovarja. Od igralcev ne moremo pričakovati, da bodo igrali s hitrimi kratkimi podajami, če trener od njih zahteva igro z dolgimi podajami po zraku. Igra na tekmi je odraz dela na treningu. Na treningu trener izbira tiste vaje, s katerimi smatra, da bo uspešen in se skladajo z njegovo nogometno filozofijo.

Za hiter kontinuiran napad je značilna igra hitrih kratkih podaj in vtekanja za hrbet v prazen prostor. Predpogoj takšne igre je med drugim dobra kondicijska pripravljenost. Ugotovili smo, da je največ žog odvzetih zaradi nenatančne podaje. Domnevamo, da je eden izmed razlogov za veliko število nenatančnih podaj tudi utrujenost igralcev med tekmo. Med igro je veliko napačnih podaj, zato moštvom ne uspe odigrati uspešnega hitrega kontinuiranega

napada, in ker so pri tem neuspešna se za to obliko napada odločajo redkeje. V poizkusu prehoda iz obrambe v napad s hitrim kontinuiranim napadom je prostora in časa za napake manj. Ravno obratno je pri obliki prehoda iz obrambe v napad s kontinuiranim napadom, kjer je časa in prostora za uspešno odkrivanje ter podajo več. Velik delež prehodov iz obrambe v napad s kontinuiranim napadom ob pomanjkljivem tehnično-taktičnem znanju zato ne preseneča.

Majhen delež predstavljajo direktni udarci na gol po odvzeti žogi. V to kategorijo smo zajeli tiste napade, kjer je posamezni igralec odvil žogo in je napad s strelom na gol zaključil sam brez pomoči ostalih soigralcev. Razlog za majhen delež lahko pripišemo taktični usmerjenosti moštev, ki so osredotočena predvsem na branjenje svojih vrat na lastni polovici. Moštva taktično niso usmerjena v igro, v kateri bi žogo poskušala odvzeti na nasprotnikovi polovici. Za takšno igro je potrebna dobra taktična podkovanost, odlična komunikacija med soigralci ter vrhunska kondicijska pripravljenost. Moštvo, ki mu uspe napad zaključiti s strelom na vrata, ima več časa, da se preoblikuje iz faze napada v fazo branjenja. Igralci imajo več časa, da se postavijo na svoja igralna mesta.

Grafikon 18: Oblika prehoda iz obrambe v napad glede na polčas

V prvem polčasu je več prehodov iz obrambe v napad:

- s hitrim kontinuiranim napadom,
- s kontinuiranim napadom,
- z dolgo podajo vratarja.

V drugem polčasu so pogostejši prehodi iz obrambe v napad:

- s protinapadi,
- z direktnim udarcem na gol.

Značilnost prvega polčasa glede na obliko prehoda je, da moštva največ prehajajo iz obrambe v napad s kontinuiranim napadom. Glavna značilnost drugega polčasa pa je, da moštva največ prehajajo iz obrambe v napad s hitrim kontinuiranim napadom. Domnevamo, da zaradi lova na rezultat.

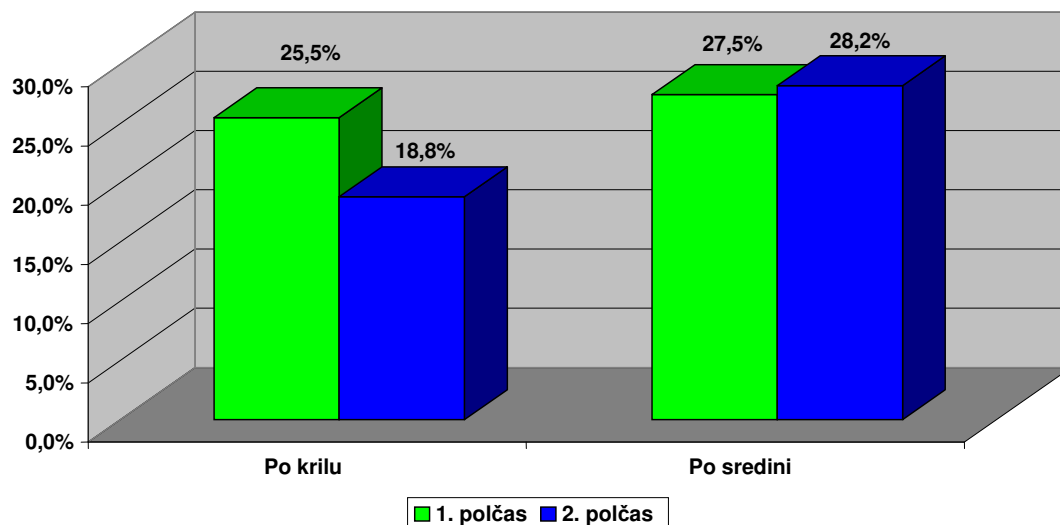
Rezultati kažejo, da je skupno več prehodov iz obrambe v napad v prvem polčasu (skupni delež vseh prehodov je 52,7 %). V drugem polčasu jih je manj (skupni delež vseh prehodov je 47,3 %). Razlika med obema polčasoma je 5,4 % v korist prvega polčasa. Število vseh

prehodov iz obrambe v napad je veliko, zato je razlika v deležu vseh prehodov iz obrambe v napad pomembna. Iz rezultatov lahko vidimo, da je od vseh oblik prehodov iz obrambe v napad največja razlika v kontinuiranih prehodih. Rezultati kažejo, da je v drugem polčasu kontinuiranih prehodov za 3,7 % manj. Iz tega domnevamo, da moštva manj poskušajo s počasno in organizirano igro preiti iz obrambe v napad.

V prvem polčasu so večje razlike med posameznimi oblikami prehodov iz obrambe v napad. Te razlike so v drugem polčasu manjše. Najbolj se zmanjša delež kontinuiranih napadov in dolgih podaj vratarja. V drugem polčasu moštva bolj izenačeno uporabljajo vse oblike prehodov iz obrambe v napad. Kvalitetnejša moštva ob vodstvu skušajo zadržati žogo čim dlje v svoji posesti.

Ugotovili smo, da moštva v prvem polčasu pri prehodu iz obrambe v napad največ uporabljajo kontinuiran napad. Iz tega sklepamo, da je igra v prvem polčasu počasnejša. V drugem polčasu so najpogostejši prehodi iz obrambe v napad s hitrimi kontinuiranimi napadom. Domnevamo, da je igra zaradi lova na pozitiven rezultat hitrejša in bolj dinamična. To opazimo iz večjega deleža odvzetih žog glede na meto odvzemanja. V grafikonu št. 5 lahko vidimo podatek, da je največ žog odvzetih v drugem polčasu na lastni polovici igrišča. Iz tega sklepamo, da se v drugem polčasu več igra pred vrati nasprotnika, saj je na lastni polovici odvzetih največ žog.

Grafikon 19: Prehod iz obrambe v napad po krilu in sredini igrišča

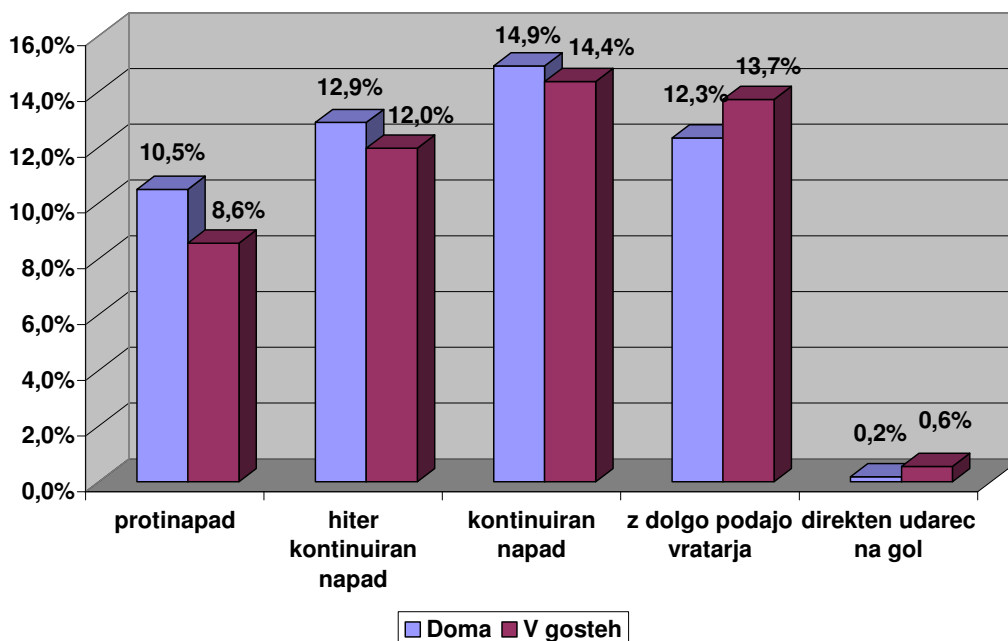
V prehodih iz obrambe v napad smo ugotovili, da je pomembna razlika med obema polčasoma (glede na veliko število prehodov iz obrambe v napad). Razlika med prehodi iz obrambe v napad po krilu med prvim in drugim polčasom je 6,7% v korist prvega polčasa. Razlog za velik delež prehodov po krilu v prvem polčasu se skriva v organizirani igri igralcev z žogo. Moštva v prvem polčasu največ poskušajo s kontinuiranimi napadi. Ta podatek lahko zasledimo v grafikonu št. 18.

Za organiziran kontinuiran napad iz lastne na nasprotnikovo polovico veljajo nekatere tehnično-taktične značilnosti. Ugotovili smo, da organiziran kontinuiran napad moštva največkrat odigrajo na način, da vratar po osvojeni žogi poda žogo bočnemu igralcu ali branilcu v zadnji vrsti. Moštva si nato skušajo priigrati prazen prostor s podajami iz ene bočne linije igrišča na drugo in nazaj. Vse to se odvija na lastni polovici igrišča. Največkrat je nato žoga podana po bočni liniji v napad, ker je tam največ nepokritega praznega prostora. Drugi način je podaja žoge v sredino igrišča na enega izmed veznih igralcev. Vezni igralec se mora odkriti dovolj daleč na lastno polovico, da ga nasprotni igralci ne pokrivajo več. Lahko se vezni igralec odkrije tudi s hitrim kratkim tekom od žoge k žogi in se tako izmuzne igralcu, ki ga pokriva. V trenutku, ko je igralec na sredini nepokrit, mora igralec z žogo to opaziti in mu žogo podati hitro in natančno v noge. Potrebno je dobro tehnično znanje igralca. Zelo pomembna je medsebojna komunikacija v igri. Igralci si morajo med sabo pomagati z ustreznimi besednimi izrazi. Morajo se ščititi drug drugega pri oddaji žoge nasprotnemu igralcu. Jasno in glasno se morajo pogovarjati, ali je igralec nepokrit ali ga izza hrbta napada

nasprotni igralec. V primeru, da je igralec nepokrit, se mora igralec, ki sprejema žogo, čim hitreje obrniti v smeri proti голу. Če pa ima za sabo nasprotnega igralca, je to velika ovira. To pomeni, da mora igralec čim prej oddati žogo svojemu drugemu prostemu igralcu. To predstavlja osnovno komunikacijo med igralci. V sodobnem nogometu so pomembni dvojna podaja, povratna žoga, vtekanje za hrbet in križanje. S temi tehnično-taktičnimi elementi ustvarjamo višek igralca, ki ga skušamo v napadalni akciji izkoristiti.

Razlike med obema polčasoma glede prehodov moštev iz obrambe v napad po sredini igrišča niso velike in tako glede na rezultate analize ne moremo govoriti o določenih značilnostih igre po krilu in sredini.

Grafikon 20: Prehod iz obrambe v napad domačih in gostujočih moštev

Domača moštva v primerjavi z gostujočimi moštvi skušajo večkrat prehajati iz obrambe v napad s kontinuiranim napadom, hitrim kontinuiranim napadom in protinapadom. Analiza kaže, da domača moštva več prehajajo iz obrambe v napad s protinapadi. Protinapadi so posledica dolgih podanih žog po zraku iz obrambe v napad po odvzeti žogi na lastni polovici.

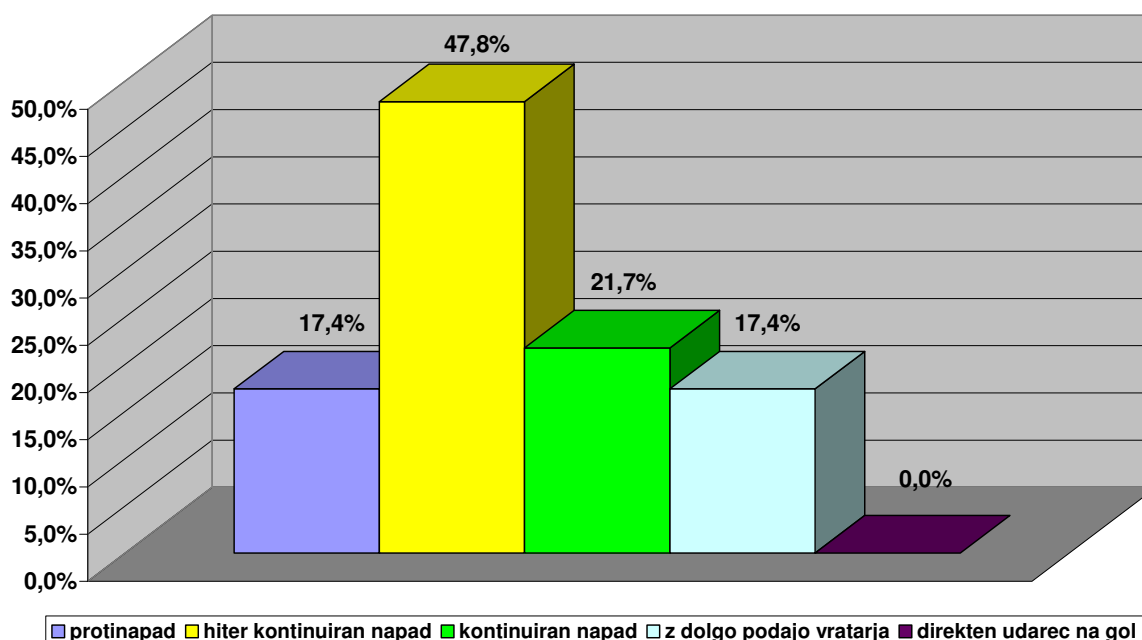
Gostujoča moštva v primerjavi z domačimi moštvi pogosteje prehajajo iz obrambe v napad z dolgo podajo vratarja in z direktnim udarcem na gol. Razlog, da več uporabljajo dolgo žogo vratarja, je v previdni igri. Gostujoča moštva se bolj osredotočajo na preskok igro in manj na organizirano igro, ki bi jo začeli graditi že na lastni polovici. Iz rezultatov lahko vidimo, da gostujoča moštva manj uporabljajo kontinuiran napad in hiter kontinuiran napad, za katerega je potrebna organizirana igra že na lastni polovici. Z dolgimi podajami vratarja na nasprotnikovo polovico namreč ne moremo trditi, da se gostujoča moštva osredotočajo na organizirano igro. Tudi razlog, da v primerjavi z domačimi moštvi gostujoča moštva manj uporabljajo protinapad, je v zbiranju podatkov za analizo podatkov. Protinapade, ki so se začeli z dolgo podajo vratarja, smo šteli v kategorijo dolgih podaj vratarja in ne med protinapade. Kvalitetna moštva znajo prenesti žogo iz lastne polovice na sredino igrišča s podajami po tleh, brez dolgih in visokih podaj po zraku. To je posamezna faza igre, v kateri se vidi kvaliteta moštva.

Opazili smo, da moštva po pridobljeni žogi redko poskušajo z direktnim strelom na gol. Vzrok je v zaprti igri. Moštva se več osredotočajo na branjenje svoje polovice kot na odvzemanje žoge blizu nasprotnikovih vrat. Razlog se skriva tudi v pomanjkljivem tehničnem znanju igralcev od vodenja, sprejemanja in oddajanja žoge v šprintu do igre 1:1 in 1:2 po odvzeti žogi na nasprotnikovi polovici.

3.5 ZADETKI, DOSEŽENI GLEDE NA OBLIKO PREHODA IZ OBRAMBE V NAPAD

Pri rezultatih analize zadetkov glede na obliko prehoda iz obrambe v napad, mesto odzemanja in načina odzemanja žoge je potrebno poudariti naslednje: vzorec vseh zadetkov je majhen in lahko z gotovostjo zagovarjamo le značilnosti doseženih zadetkov na naših analiziranih tekmah. Tako ne moremo govoriti o splošnih značilnostih vseh doseženih zadetkov v 1. SNL na podlagi naših dobljenih rezultatov.

Grafikon 21: Doseženi zadetki iz igre (glede na obliko prehoda iz obrambe v napad)

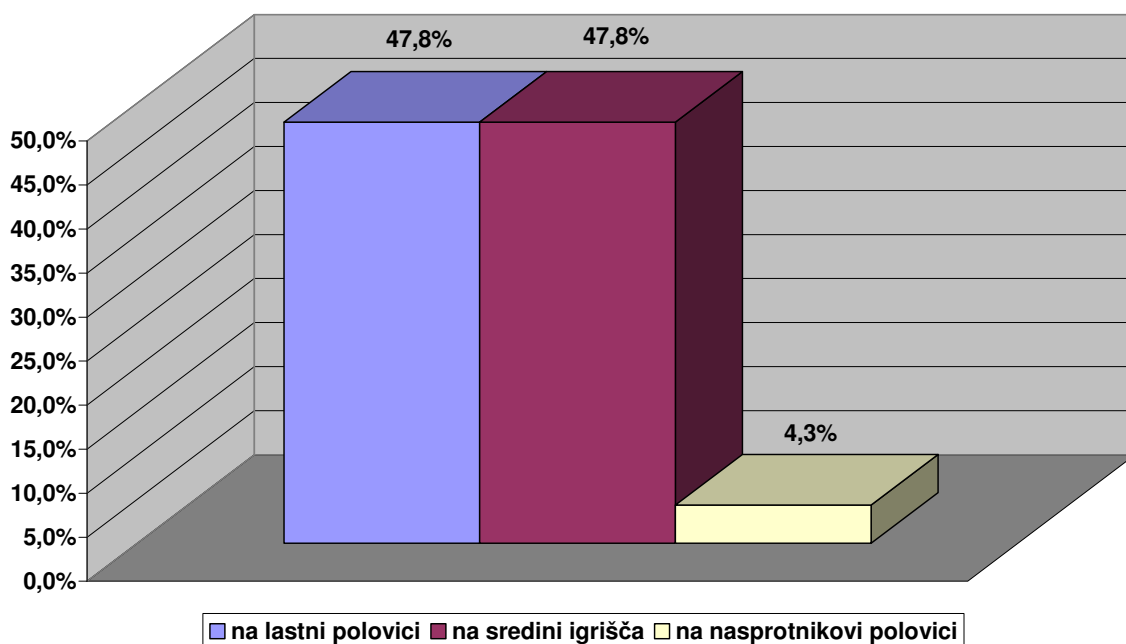

S hitrim kontinuiranim napadom je doseženih največ zadetkov. Na ta način je doseženih 47,8 % vseh zadetkov. Podatek nas je na podlagi prejšnjih rezultatov presenetil, saj smo ugotovili, da moštva največ prehajajo iz obrambe v napad s kontinuirano obliko napada. Iz tega sklepamo, da je hiter kontinuiran napad najbolj učinkovit. S kontinuiranim napadom je doseženih 21,7 % vseh zadetkov. Z dolgo podajo vratarja v napadalno polovico je doseženih 17,4 % vseh zadetkov. Razlogov za to, da po osvojeni žogi z direktnim udarcem na gol ni bil dosežen niti en zadetek, je več. Prvi razlog je, da moštva največkrat ne poskušajo odvzeti žoge na nasprotnikovi polovici zaradi svoje zaprte igre, ker so predaleč stran od

nasprotnikovih vrat. Posledica tega je, da posamezni igralec odvzame žogo na nasprotnikovi polovici zaradi njegove lastne agresivne igre in to ni rezultat organizirane agresivne igre na podlagi skupinske ali moštvene taktike. Igralec po odvzeti žogi velikokrat nima druge rešitve kot igro 1:1. V takšnih primerih so zaradi zgoščenega prostora obrambni igralci uspešnejši od napadalcev. Največkrat pride igralec do žoge zaradi nenatančne podaje ali tehnične pomanjkljivosti igralca. Delež doseženih zadetkov iz protinapadov je enak deležu doseženih zadetkov z dolgo podajo vratarja.

3.6 ZADETKI, DOSEŽENI GLEDE NA MESTO ODVZEMANJA ŽOGE

Grafikon 22: Doseženi zadetki glede na mesto odvzete žoge

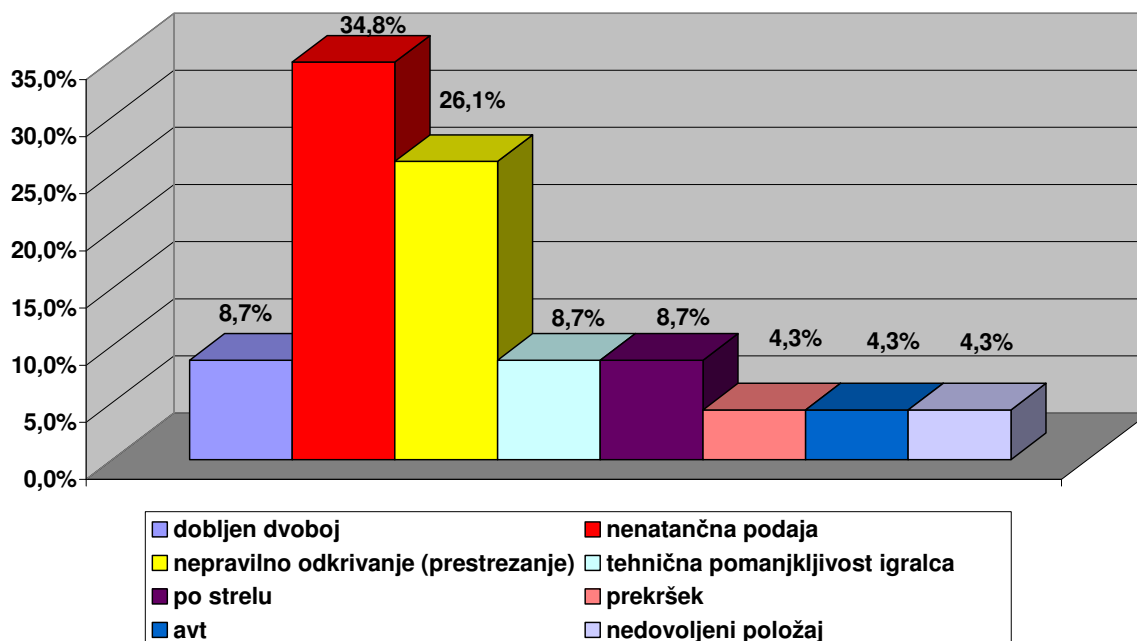

Največ zadetkov je doseženih po odvzeti žogi na lastni polovici in sredini igrišča. Deleža doseženih zadetkov sta celo enaka (47,8 %). Rezultati doseženih zadetkov so povezani z rezultati v grafikonu št. 3. Rezultati v grafikonu št. 3 so pokazali, da je 56,3 % žog odvzetih na lastni polovici in 41,9 % na sredini igrišča. Iz tega domnevamo, da so za doseganje zadetka učinkovitejše odvzete žoge na sredini igrišča. Analiza je znova pokazala, da je zanemarljiv delež doseženih zadetkov po odvzeti žogi na nasprotnikovi polovici. Tudi ta rezultat se ujema

z rezultatom v grafikonu št. 3. Na nasprotnikovi polovici je namreč odvzetih le 1,8 % vseh žog.

3.7 ZADETKI, DOSEŽENI GLEDE NA NAČIN ODVZEMANJA ŽOGE

Grafikon 23: Delež doseženih zadetkov glede na način odzemanja žoge

Analiza podatkov kaže, da je po odvzeti žogi zaradi nenatančne podaje nasprotnika doseženih 34,8 % vseh zadetkov. Zaradi nepravilnega odkrivanja in nato prestrezanja je doseženih 26,1 % vseh zadetkov. Skupni delež vseh doseženih zadetkov zaradi nenatančne podaje in nepravilnega odkrivanja igralcev je 60,9 %. To kaže na pomanjkljivo tehnično-taktično znanje igralcev. Na ta način je doseženih celo več kot polovica vseh zadetkov. Domnevamo, da je eden izmed razlogov slabo gibanje igralcev brez žoge. Posledica je prepočasen prehod iz faze obrambe v fazo napada.

4.0 PREVERJANJE HIPOTEZ

Na podlagi ciljev smo postavili 6 delovnih hipotez. Z rezultati analize podatkov smo tri hipoteze potrdili, ena delno potrdili in dve zavrnil.

HIPOTEZA 1, v kateri trdimo, da je največji delež odvzetih žog na sredini igrišča, **ni potrjena**. Rezultati analize podatkov so pokazali, da je največ žog odvzetih na lastni polovici igrišča, kjer je skupno odvzetih 56,3 % vseh žog (grafikon št. 3).

HIPOTEZA 2, v kateri trdimo, da je v 1. SNL najpogosteje žoga odvzeta z uspešnim dvobojem, **ni potrjena**. Ugotovili smo, da je največ žog odvzetih zaradi nenatančne podaje nasprotnega igralca. Na ta način je odvzetih 34 % vseh žog (grafikon št. 10).

HIPOTEZA 3, v kateri trdimo, da moštva v 1. SNL iz faze obrambe v fazo napada prehajajo največ s kontinuiranim napadom, **je potrjena**. Ta oblika prehoda iz obrambe v napad predstavlja 29,3 % delež (grafikon št. 17).

HIPOTEZA 4, v kateri trdimo, da je največ zadetkov v 1. SNL doseženih s hitrim kontinuiranim napadom, **je potrjena**. Ugotovili smo da je s hitrim kontinuiranim napadom doseženih 47,8 % vseh zadetkov (grafikon št. 21).

HIPOTEZA 5, v kateri trdimo, da je v 1. SNL največ zadetkov doseženih po odvzeti žogi na sredini igrišča, **je delno potrjena**. Rezultati analize podatkov so pokazali, da je delež doseženih zadetkov z odvzeto žogo na lastni polovici in sredini igrišča enak. V obeh primerih je delež vseh doseženih zadetkov 47,8 % (grafikon št. 22).

HIPOTEZA 6, v kateri trdimo, da je največ zadetkov v 1. SNL doseženih po odvzeti žogi zaradi nenatančne podaje, **je potrjena**. Po odvzeti žogi zaradi nenatančne podaje je doseženih 34,8 % vseh zadetkov (grafikon št. 23).

5.0 SKLEP

Z analizo rezultatov smo uspeli ugotoviti nekatere značilnosti v fazi prehoda iz obrambe v napad v 1. SNL. Ugotovili smo, kje je odvzetih največ žog, na kakšen način moštva najpogosteje odvzamejo žogo ter s kakšno obliko prehoda nadaljujejo iz obrambe v napad. Proučevali smo še, na kakšne načine je doseženih največ zadetkov. Vse te rezultate smo skušali povezati med seboj in ugotoviti kako vplivajo na značilnosti igre v fazi prehoda iz obrambe v napad. Pričakovali smo, da bo največ žog odvzetih na sredini igrišča ter da bodo moštva v fazi prehoda iz obrambe v napad prehajala največ s kontinuiranimi napadi. Postavljenih hipotez nam z rezultati analize podatkov ni uspelo v celoti potrditi.

Ugotovili smo, da moštva v 1. SNL najpogosteje odvzamejo žogo na lastni polovici in nato preidejo iz obrambe v napad s kontinuiranim napadom. Razloge za največ odvzetih žog na lastni polovici igrišča smo pripisali načinu igre v 1. SNL. Igralci v 1. SNL v prehodu z lastne na nasprotnikovo polovico veliko uporabljajo dolge in visoke žoge. Glavna značilnost teh dolgih visokih podaj je nenatančnost. Sklepamo, da je razlog za največ odvzetih žog na lastni polovici v taktični usmeritvi igre. Moštva v 1. SNL namreč žoge ne poskušajo odvzeti na nasprotnikovi polovici, ampak se osredotočajo predvsem na odvzem žoge na sredini igrišča in na lastni polovici. Pri tem so igralci uspešnejši v odvzemanju žoge na lastni polovici, in to zaradi načina igre nasprotnih igralcev (dolge visoke žoge v napad na nasprotnikovo lastno polovico). Ugotovili smo, da glede na mesto odvzemanja ni večjih razlik med obema polčasoma, saj je v obeh polčasih največ žog odvzetih na lastni polovici.

Rezultati analize so potrdili t.i. prednost domačega igrišča. Domača moštva so namreč skupno odvzela več žog na lastni polovici, sredini igrišča in na nasprotnikovi polovici. Vendar je tako za domača kot za gostujoča moštva značilno, da je največ odvzetih žog na lastni polovici. Na drugem mestu med domačimi moštvi so žoge odvzete na sredini igrišča, in najmanj žog je odvzetih na nasprotnikovi polovici. Ne glede na polčas in kraj igranja smo ugotovili, da je zelo malo žog odvzetih na nasprotnikovi polovici. Podatek, da je na sredini igrišča in na lastni polovici odvzetih skupno kar 98,2 % vseh žog in na nasprotnikovi polovici 1,8 %, je zgovoren sam zase.

Ob gledanju tekem na najvišjem nivoju (SP, EP, LP) lahko vidimo agresivno igro s ciljem odvzeti žogo tam, kjer je bila izgubljena. V 1. SNL te agresivnosti ob izgubljeni žogi na

nasprotnikovi polovici ni opaziti in posledično je tudi delež odvzetih žog temu primeren. V prihodnosti bi bilo zanimivo analizirati na kakšen način so odvzete žoge na nasprotnikovi polovici. Menimo, da so take žoge ponavadi posledica individualne tehnične napake nasprotnega igralca in niso rezultat dela organizirane igre moštva na podlagi uspešne skupinske ali moštvene taktike.

Osnovni cilj diplomske naloge je analizirati, kaj se dogaja po odvzeti žogi, na kakšen način je odvzeta in kako moštva po odvzeti žogi preidejo iz faze branjenja v fazo napada. Ugotovili smo, da moštva največ prehajajo iz obrambe v napad s kontinuiranim napadom. Rezultati so pokazali, da obstajajo razlike med obema polčasoma v načinu prehoda iz obrambe v napad. V prvem polčasu moštva največ prehajajo iz obrambe v napad s kontinuiranim napadom. V drugem polčasu pa moštva po odvzeti žogi najpogosteje prehajajo iz obrambe v napad z obliko hitrega kontinuiranega napada. Moštva po osvojeni žogi na nasprotnikovi polovici redko zaključijo napad z direktnim strelom na gol. Glede na podatek, ali moštva igrajo doma ali v gosteh, smo ugotovili, da domača moštva v prehodu iz obrambe v napad v primerjavi z gostujočimi moštvi pogosteje uporabljajo kontinuirano obliko napada, hiter kontinuiran napad in protinapad. Gostujoča moštva v primerjavi z domačimi moštvi večkrat prehajajo iz obrambe v napad z dolgo podajo vratarja in z direktnim udarcem na gol po odvzeti žogi. Ugotovili smo tudi, da moštva večkrat prehajajo iz obrambe v napad po sredini igrišča kot po krilu.

Glede načina odvzemanja žoge smo ugotovili, da je največ žog odvzetih po nenatančni podaji nasprotnega igralca. Nenatančnih podaj je v prvem polčasu več. Ugotovili smo, da je z nenatančno podajo, uspešnim dvobojem in strelom na vrata skupno odvzetih največ žog. Rezultati so pokazali, da ni bistvene razlike med domačimi in gostujočimi moštvi glede na način odvzemanja žoge. Tako domača kot gostujoča moštva največ žog odvzamejo po nenatančni podaji nasprotnega igralca, strelu na vrata in z uspešnimi dvobojem. Med dvoboji je največ odvzetih žog z uspešnimi dvoboji v zraku in z izbijanjem. Gostujoča moštva pogosteje pridejo do žoge po prekršku storjenim nad njimi. Iz tega sklepamo na večjo agresivnost domačih moštev. To nakazuje tudi rezultat analize, v katerem domača moštva več žog odvzamejo s prestrežanjem.

Rezultati analize zadetkov so pokazali, da je 2/3 vseh zadetkov doseženih iz igre in 1/3 iz prekinitev. Pri doseženih zadetkih iz igre smo ugotovili, da je največ zadetkov doseženih po odvzeti žogi na lastni polovici ali sredini igrišča po nenatančni podaji nasprotnega igralca z obliko hitrega kontinuiranega napada. S hitrim kontinuiranim napadom je doseženih skoraj polovica vseh zadetkov iz igre. Glede na že omenjeno skromno število odvzetih žog na nasprotnikovi polovici nas ni presenetil podatek, da po odvzeti žogi z direktnim strelom na gol na dvanajstih tekmah ni bil dosežen niti en zadetek.

Cilj diplomske naloge je bilo ugotoviti značilnosti igre v 1. SNL v fazi prehoda iz obrambe v napad. Ugotovili smo, da moštva najpogosteje prehajajo iz obrambe v napad s kontinuiranim napadom. Žogo najpogosteje odvzamejo na lastni polovici igrišča. Značilno je, da moštva ne poskušajo odvzeti žoge na nasprotnikovi polovici. Največ žog je odvzetih zaradi nenatančne podaje. Največkrat moštva dosežejo zadetek po odvzeti žogi na lastni polovici ali sredini igrišča, zaradi nenatančne podaje nasprotnika s hitrim kontinuiranim napadom. V 1. SNL so moštva med sabo izenačena. Izrazitih favoritov na tekmah ni. Trenerji niso deležni potrežljivosti klubskih uprav in hitro postanejo žrtveno jagnje. Posledica tega je, da se trenerji odločajo za zaprto in obrambno nastrojeno igro. Značilno za moštva v 1. SNL je, da pogosto poskušajo preskakovati posamezne dele igrišča z dolgimi in visokimi podajami po zraku v napadalno polovico, kar ni značilnost sodobnega modela nogometne igre.

6.0. VIRI

Bezjak, R. (1999). *Analiza modela igre slovenske nogometne reprezentance v napadu v kvalifikacijah za svetovno prvenstvo 1998*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Čakš, Ž. (2010). *Struktura igre – priprava in zaključek napada po krilnem položaju moštev v 1. slovenski nogometni ligi*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Elsner, B. (2004). *Nogomet, teorija igre*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Elsner, B. (1975). *Nogomet*. Ljubljana: Šolski center za telesno vzgojo.

Elsner, B., Verdenik, Z., Elsner, M. ml. in Pocrnjič, M. (1996). *Trener C: ((študijsko gradivo za interno uporabo)*. Ljubljana: Nogometna zveza Slovenije

Fenko, I. (2002). *Analiza igre v napadu prvih štirih reprezentanc na svetovnem prvenstvu 1998 v Franciji*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Gajser, D. (2007). *Analiza modela igre italijanske reprezentance v napadu - svetovno nogometno prvenstvo v Nemčiji 2006*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Ilješ, D. (2008). *Analiza modela igre nemške reprezentance v napadu - svetovno nogometno prvenstvo v Nemčiji 2006*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Janžič, M. (2009). *Iz igre do igre - metodika učenja priprave in zaključka napada na osnovi analize igre reprezentance Nemčije - finalista na EURO 2008*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Kajtazovič, N. (2009). *Struktura igre v napadu - priprava in zaključek napada skozi sredino - tipične sestavne situacije*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Kopasič, D. (2008). *Značilnosti modela igre v napadu nogometnega kluba FC Barcelona (liga prvakov - sezona 2005/2006)*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Lorger, T. (1997). *Primerjava modela igre slovenske nogometne reprezentance z modelom igre v prvi slovenski nogometni ligi - faza napada*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Rozina, T. (2000). *Analiza modela igre nogometnega kluba Maribor Teatonic v fazi napada (liga prvakov - sezona 1999/2000)*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Rožman, S. (2009). *Iz igre do igre - metodika učenja igre v napadu na osnovi analize igre na evropskem prvenstvu v nogometu leta 2008 - zaključni boji*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Stajnko, R. (2009). *Metodika učenja priprave in zaključka napada po krilnem položaju*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Verdenik, Z. (1999). *Model igre slovenske nogometne reprezentance*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Verdenik, Z., Pocrnjič, M., Elsner, B. in Elsner, B. ml. (1997). *Trener B: (študijsko gradivo za interno uporabo)*. Ljubljana: Nogometna zveza Slovenije.